

Gmina Tyczyn

Nr 4 (562)
24.04. - 28.04.2016 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

Obraz namalowany przez Krzysztofa Koziółkiewicza (nauczyciela SP w Tycynie) z okazji 1050-lecia Chrztu Polski (fot. A. Janiec)

W numerze:

- Jubileuszowe obchody 1050. rocznicy Chrztu Polski w gminie Tyczyn
- Zaproszenie do udziału w uroczystościach z okazji Konstytucji 3. Maja
- Prośba strażaków: Nie wypalajmy traw!
- Zadbajmy o zdrowie z dietą paleo

8 kwietnia 2016 r., Szkoła Podstawowa w Tyczynie. Inauguracja gminnych obchodów 1050. rocznicy Chrztu Polski

Drużyna Mieszka I - w tej roli uczniowie SP w Tyczynie z nauczycielem K. Koziółkiewiczem

Pasowanie na giermka
– pokaz w wykonaniu grupy Rekonstrukto

Na pierwszym planie od lewej: Krzysztof Koziółkiewicz i dyr SP w Tyczynie Zofia Międlar-Mruk w strojach z epoki oraz burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki, który objął patronat honorowy nad imprezą

Dwórki księżnej Dobrawy - uczennice SP w Tyczynie

Dyr Z. Międlar-Mruk zachęca gości do wpisów w księdze pamiątkowej

Rada Miejska uchwaliła

18 marca br. odbyła się sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali **informacji** o realizacji zadań oświatowych oraz o stanie przygotowań do realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (500+). Wysłuchano również rocznego **sprawozdania** Burmistrza Tyczyna z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2015 r. Na sesji radni wysłuchali również sprawozdań: z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tyczyn za 2015 r., z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyczynie za 2015 r., a także z realizacji „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tyczyn”.

Podjęto także uchwały w sprawach:

- **Określenia wysokości i zasad udzielania oraz rozliczania dotacji celowej dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce na terenie Gminy Tyczyn.** Zgodnie z art. 60 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 można udzielić dotacji celowej z budżetu gminy dla niepublicznych podmiotów sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3. Celem przyznania dotacji jest wspieranie systemu opieki nad dziećmi poprzez zwiększenie liczby miejsc opieki w niepublicznych żłobkach lub klubach dziecięcych. Obecnie na terenie Gminy Tyczyn nie funkcjonują żłobek oraz klub dziecięcy.
- **Przyjęcia planu nadzoru nad żłobkami, klubami dziecięcymi w zakresie warunków i jakości świadczonej opieki nad dziećmi do lat 3.** Zgodnie z art. 54 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 burmistrz sprawuje nadzór nad żłobkami, klubami dziecięcymi na terenie Gminy Tyczyn w zakresie warunków i jakości świadczonej opieki.
- **Nieodpłatnego przekazania na majątek Gminy Miasto Rzeszów mienia komunalnego Gminy Tyczyn.** Przekazana działka zajęta jest pod rów odwadniający, stanowiący urządzenie melioracji wodnych, położony na terenie dawnego sołectwa Budziwój. Ze względu na włączenie 1.01.2010 r. sołectwa Budziwój do Gminy Miasto Rzeszów, zgodnie z art. 44 ustawy o samorządzie gminnym wraz ze zmianą granic gminy następuje przekazanie mienia komunalnego na majątek gminy przejmującej.
- **Wprowadzenia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tyczyn” na 2016 r.** Celem programu jest realizacja m.in. takich zadań jak: zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku, opieka nad wolno żyjącymi kotami, odławianie

Burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki przyjmuje mieszkańców gminy i interesantów **w każdy poniedziałek w godz. 8.00 - 15.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie.

Dyżur Przewodniczącego Rady Miejskiej Adama Skowrońskiego odbywa się w każdą **1. i 3. środę m-ca w godz. 9.00 - 11.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 27 (I piętro).

Burmistrz Tyczyna
zaprasza do udziału w gminnych uroczystościach
z okazji rocznicy uchwalenia

Konstytucji 3. Maja

W programie:

godz. 9.00

- Msza św. w intencji Ojczyzny w Kościele Parafialnym w Tyczynie
- Złożenie kwiatów pod Pomnikiem Czynu Patriotycznego oraz tablicą upamiętniającą Konstytucję 3 Maja

godz. 10.30

- Okolicznościowy program artystyczny w wykonaniu uczniów z Publicznego Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Tyczynie

03.05.2016r. (wtorek)

(sala widowiskowa M-GOK w Tyczynie)

bezdolnych zwierząt, obowiązkowa sterylizacja albo kastracja zwierząt w schronisku, poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów, wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich, zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

- **Nadania kategorii drogi gminnej.**
- **Statutu Gminy Tyczyn.**
- **Ustalenia wysokości opłaty za wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.** Wysokość opłaty za wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych ustala rada gminy w drodze uchwały. Opłata za wpis do rejestru wynosi 200 zł. Zmiany w rejestrze oraz wykreślenie z rejestru są z mocy ustawy zwolnione z opłat.
- **Ustalenia wynagrodzenia dla Burmistrza.** Ustalono wynagrodzenie dla Burmistrza Tyczyna w wymiarze miesięcznym w wys. **10280 zł brutto**, na którą składają się:
  - miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w wysokości **5800 zł**;
  - dodatek funkcyjny w kwocie **1800 zł**;
  - dodatek specjalny w wys. 20% łącznej kwoty wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego w kwocie **1520 zł**;
  - dodatek za wysługę lat w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego w kwocie **1160 zł**.

• **Z m i a n y**
uchwały bu-
d ż e t o w e j
gminy Tyczyn
na 2016 r.

Rubrykę redaguje:

DOROTA
MICHALAK

- pracownik Urzędu
Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi
Biura Rady Miejskiej

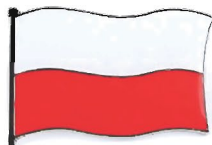

1 kwietnia br. ruszył rządowy program **500 plus**. Świadczenia z trzymiesięcznym wyrównaniem będą wypłacane tylko wtedy, jeśli wniosek wpłynie do 30 czerwca br. Świadczenie będzie przyznawane na rok, przy czym okres rozliczeniowy będzie trwał od 1 października do 30 września następnego roku. Wnioski na kolejne okresy będą przyjmowane już od 1 sierpnia danego roku. Dłuższy będzie jedynie pierwszy okres – czyli ten, który obecnie ma miejsce. Rozpoczął się on 1 kwietnia br. i trwać będzie do 30 września 2017 r. Dzięki temu rodzice nie będą musieli składać dwóch wniosków w roku bieżącym. Poniżej krótka informacja kierownik M-GOPS w Tyczynie **Barbary Lew** na temat realizacji świadczenia **500 plus** w naszej Gminie.

W gminie Tyczyn uprawnionych do nowego świadczenia jest ok. 900 rodzin. Do 13 kwietnia br. złożono już 611 wniosków. W składanych dokumentach zdarzały się błędy. Najczęstsze z nich to: niekompletne dane teled adresowe wnioskodawcy, brak wskazania współmałżonka w składzie rodziny, brak wskazania pierwszego dziecka w składzie rodziny (w przypadku wnioskowania o świadczenie wychowawcze wyłącznie na drugie i kolejne dzieci). Przed wprowadzeniem świadczenia obawialiśmy się dużych kolejek. Okazało się jednak, że niepotrzebnie. Kolejek nie ma, wnioski przyjmowane są na bieżąco. Baliśmy się też, że będziemy mieć problem z realizacją innych świadczeń, za które odpowiedzialny jest M-GOPS w Tyczynie. Jednak także i w tym przypadku niepotrzebnie. Już dziś wiemy, że realizacja świadczenia „500 plus” nie opóźni innych świadczeń, zatem każda rodzina uprawniona do otrzymania pomocy ze strony naszego ośrodka w terminie otrzyma wszystkie świadczenia, które prawnie jej się należą.

Dom Ludowy w Hermanowej

zaprasza **dzieci** na

Piknik Patriotyczny z okazji Święta Flagi i rocznicy uchwalenia Konstytucji 3. Maja

28.04.2016 r. (czwartek)

godz. 10.00 – dzieci młodsze
godz. 12.00 – dzieci starsze

W programie:

- **zagadki i quizy** na temat polskich symboli narodowych
- wykonanie **polskiej flagi**
- wspólny śpiew piosenek patriotycznych przy ognisku z zespołem „**Hermanowiaci**”

Szanowni Czytelnicy,

Długo wyczekiwana wiosna wreszcie zagościła na dobre w naszych stronach. Wraz z nią powraca temat wypalania uschniętych traw. O tym, jak proces ten niekorzystnie wpływa na glebę oraz **komentarz strażaka** przeczytacie Państwo na s. 7.

W numerze kwietniowym, oprócz relacji z minionych wydarzeń oraz zaproszeń na te, które dopiero się odbędą, znajdziecie Państwo wiele interesujących naszym zdaniem tematów. Szczególnie uważnie polecam **relację z inauguracji jubileuszu 1050. rocznicy Chrztu Polski** w gminie Tyczyn oraz artykuł o kolejnym sukcesie dziewcząt z **Fli-mero**. W aktualnym numerze znajdują się także informacje z realizacji programu **500 plus** w naszej gminie, informacje szkół i instytucji kultury, porady pedagoga, informacje na temat **diety paleo**.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do powstania kolejnego numeru GT. Zapraszamy do kontaktu z redakcją! Jeśli macie Państwo jakieś uwagi, komentarze dotyczące gazety, a może propozycje współpracy, dzięki którym będziemy mogli razem rozwijać nasz miesięcznik, piszcie do nas.

Alicja Kustra,
Redaktor Naczelna

Centrum Dziedzictwa i TMZT ZAPRASZAJĄ NA WARSZTATY

Lubisz wyzwania? Chcesz rozwijać swoją kreatywność i zdolności manualne? Chcesz spędzić wolny czas w przyjaznej atmosferze? Lubisz ludzi i chcesz się rozwijać? Jeżeli tak - ten projekt jest idealny dla Ciebie.

Nieformalna Grupa Żyj Kolorowo - czyli **Zakia Cieślicka-Majka, Barbara Czechowicz i Krystyna Nowak** oraz **Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej i Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie** zapraszają do udziału w projekcie „Przestrzeń Twórcza”.

Pierwsze **warsztaty z metaloplastyki** odbędą się już **17 maja o godz. 17⁰⁰**, kolejne - **24 maja o 17⁰⁰**. Zapraszamy do zapisów pod nr. tel. **(17) 23-02-327**. Udział w warsztatach jest bezpłatny! Ilość miejsc ograniczona. O udziale decyduje kolejność zgłoszeń.

W ramach projektu odbędą się również: **warsztaty malowania na szkłe, origami, rysunku, plener malarski, wystawa batiku oraz spotkania z artystami i wycieczki do muzeów.**

Zamiast siedzieć w domu, wyrażaj się twórczo w Przestrzeni Twórczej. Zapraszamy!

Inicjatywa realizowana w ramach projektu „Akademia Aktywnych Obywateli - Podkarpackie Inicjatywy Lokalne” dofinansowanego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Regionalnymi Operatorami Projektu są: Stowarzyszenie Dębicki Klub Biznesu, Fundacja Generator Inspiracji, Fundacja Fundusz Lokalny SMK, LGD Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Ziemi Niżańskiej”.

Kilka lat temu złożyłam wniosek o ustalenie kapitału początkowego. Aktualnie pobieram emeryturę ze zreformowanego systemu. Złożyłam wniosek o przeliczenie kapitału według aktualnych zasad. Czy na podstawie tego złożonego już wniosku ZUS ponownie ustali mi także wysokość emerytury, czy też muszę składać osobne pismo?

Gdy wniosek o przeliczenie kapitału początkowego składa osoba uprawniona do emerytury ustalonej w myśl zreformowanych zasad, ZUS zakwalifikuje go również jako żądanie ponownego ustalenia wysokości emerytury (z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego). Wniosek w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury byłby konieczny, gdyby emeryt ubiegał się o to nie tylko na skutek przeliczenia kapitału początkowego, ale np. z powodu doliczenia składek opłacanych po przyznaniu świadczenia.

Aktywny Samorząd

Program finansowany ze środków PFRON

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie zaprasza do ubiegania się w 2016 r. o dofinansowania w ramach pilotażowego programu PFRON – **Aktywny Samorząd**. Program obejmuje następujące obszary wsparcia:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A – likwidacja barier transportowych:

- Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, • Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B.

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, • Zadanie 2 - dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania.

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, • Zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, • Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości).

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Wnioski przyjmowane będą w terminach:

- **Moduł I: 1-29.04.2016 r. oraz 1-30.08.2016 r.**

- **Moduł II: 1.09 - 10.10. 2016 r.**

w siedzibie **PCPR w Rzeszowie, ul. Batorego 9.**

Szczegółowe informacje można uzyskać w siedzibie Centrum lub pod nr. tel. (17) 85-94-823 wew. 7 lub 519-585-427. Druki wniosków można pobrać ze strony internetowej bip.powiat.rzeszow.pl.

Pobieram z ZUS-u wcześniejszą emeryturę. Cały czas dorabiam, bo emerytura nie jest wysoka. Niedawno ukończyłam 60 lat i nie składałam wniosku o przeliczenie emerytury. Czy mogę się ubiegać o jej podwyższenie?

Jeśli nie złożyła Pani wniosku o emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego (60 lat), może Pani złożyć taki wniosek. We wniosku należy zaznaczyć, żeby emeryturę przeliczyć na starych i nowych zasadach. Pobieraną emeryturę można przeliczyć również poprzez doliczenie do stażu pracy okresów dotychczas nieuwzględnionych. Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentownemu, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu. Emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego. Ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowego. Natomiast emerytury obliczone według „starych zasad” zgodnie z art. 53 ulegają ponownemu obliczeniu poprzez doliczenie nieuwzględnionych okresów składkowych i nieskładkowych. Ponowne ustalenie emerytury następuje na wniosek zgłoszony po zakończeniu kwartału kalendarzowego, chyba że w kwartale ustało zatrudnienie.

Rubrykę redaguje:

**ALICJA
KOCHANOWICZ
-GRABUŚ -**

specjalista ds. komunikacji i edukacji w Rzeszowskim Oddziale ZUS

Fundusze Europejskie dla organizacji pozarządowych – Regionalny Program Operacyjny Woj. Podkarpackiego 2014-2020

Organizacje pozarządowe to podmioty funkcjonujące na rzecz promocji lub ochrony konkretnych wartości, a ich działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku. W celu realizacji swojej misji organizacje mogą pozyskiwać środki finansowe nie tylko w formie składek członkowskich, ale również z innych źródeł, w tym m.in. z programów operacyjnych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego (RPO WP) 2014-2020 stwarza dla organizacji pozarządowych wiele możliwości, wskazując je jako potencjalnych beneficjentów Funduszy Europejskich w prawie każdej osi priorytetowej. Co prawda nie ma dla nich specjalnie wydzielonej puli pieniędzy, ale w odpowiedzi na ogłaszane konkursy mogą składać one wnioski o dofinansowanie swoich projektów i tym samym na równych zasadach konkurować z innymi podmiotami/beneficjentami środków w konkretnych działaniach.

Niewątpliwie atutami organizacji, które mogą przelożyć się na sukces w aplikowaniu o środki unijne, są: doświadczenie w branży, znajomość zagadnień objętych tematami konkursów oraz, co konieczne, wpisanie ich w cele statutowe stowarzyszenia.

Poniżej przedstawiono wykaz poszczególnych osi, w których beneficjentami są organizacje pozarządowe, lub partnerzy społeczni i gospodarczy czy podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Ciąg dalszy na stronie 6

Fundusze Europejskie... ciąg dalszy ze strony 6

• Oś priorytetowa III Czysta energia

Działanie 3.1 Rozwój OZE.

Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków.

Działanie 3.3 Poprawa jakości powietrza (Poddziałanie 3.3.1 Realizacja planów niskoemisyjnych).

• Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

Działanie 4.4 Kultura.

Działanie 4.5 Różnorodność biologiczna.

• Oś priorytetowa VI. Spójność przestrzenna i społeczna:

Działanie 6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu.

Poddziałanie 6.2.2 Infrastruktura pomocy społecznej.

Działanie 6.4 Infrastruktura edukacyjna (Poddziałanie 6.4.1 Przedszkola; Poddziałanie 6.4.2 Kształcenie zawodowe i ustawiczne; Poddziałanie 6.4.3 Szkolnictwo ogólne; Poddziałanie 6.4.4 Instytucje popularyzujące naukę).

• Oś priorytetowa VII Regionalny rynek pracy:

Działanie 7.1 Poprawa sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy.

Działanie 7.3 Wsparcie rozwój przedsiębiorczości.

Działanie 7.4 Rozwój opieki żłobkowej w regionie.

Działanie 7.6 Programy profilaktyczne i zdrowotne w regionie.

• Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna:

Działanie 8.1 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych.

Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Działanie 8.5 Wspieranie rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie.

• Oś priorytetowa IX Jakość edukacji i kompetencji w regionie:

Działanie 9.1 Rozwój edukacji przedszkolnej.

Działanie 9.2 Poprawa jakości kształcenia ogólnego.

Działanie 9.3 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w obszarze TIK i języków obcych.

Działanie 9.4 Poprawa jakości kształcenia zawodowego.

Działanie 9.5 Podnoszenie kompetencji osób dorosłych w formach pozaszkolnych.

Więcej informacji oraz aktualny harmonogram naborów wniosków w trybie konkursowym w RPO WP 2014-2020 znajduje się na stronie internetowej www.rpo.podkarpackie.pl w zakładce: *zapoznaj się z pracami i dokumentami*.

Poza ww. działaniami organizacje mogą aplikować również o środki z programów krajowych. Compendium wiedzy w tym zakresie dostarcza utworzony z myślą o organizacjach pozarządowych portal internetowy: www.ngo.pl. Znaleźć na nim można nie tylko informacje nt. przepisów regulujących funkcjonowanie, rozliczanie i status prawny NGO, ale także zestawienie aktualnych konkursów z takich inicjatyw jak np. Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Więcej informacji: www.funduszeuropejskie.gov.pl.

Rubrykę redaguje:

EWELINA KLOC

- konsultant ds. funduszy europejskich

ZAPROSZENIE na KONKURS

Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej,
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Tyczynie,
Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji
Turystycznej w Tyczynie oraz Gmina Tyczyn

serdecznie zapraszają do udziału w konkursie :

„Piękno naszej Ziemi Tyczyńskiej”

Konkurs skierowany jest do uczniów szkół z terenu gminy Tyczyn. Ma na celu: propagowanie wśród dzieci i młodzieży piękna naszej Ziemi Tyczyńskiej, umożliwienie twórczego wyrażania własnych odczuć, odkrywanie młodych talentów, budzenie zainteresowania osobliwościami przyrody i historii własnego środowiska.

REGULAMIN

I. Organizatorem konkursu jest TMZT.

II. Ogólne zasady składania prac konkursowych.

1. Konkurs przeznaczony jest dla uczniów szkół z gminy Tyczyn, rozstrzygany będzie w kategoriach wiekowych:

• Grupa I (klasy 0- III), • Grupa II (klasy IV- VI)

• Grupa III (gimnazjum), • Grupa IV (liceum).

2. Do konkursu należy składać prace plastyczne wykonane w formacie A3 i A4 różnymi technikami lub albumy z własnymi zdjęciami, a także prezentacje multimedialne lub filmy (najlepsze z każdej szkoły).

3. Każdy uczestnik ma prawo zgłosić do konkursu tylko jedną pracę. Film może być przygotowany przez dwóch autorów.

4. Prace konkursowe należy składać **do 31.05.2016 r. w M-GOK w Tyczynie**, 36-020 Tyczyn, ul. Mickiewicza 1.

5. Prace konkursowe powinny zawierać dane: imię i nazwisko autora, wiek, nazwę szkoły, nazwisko opiekuna.

6. Kryteria oceny prac: pomysłowość, oryginalność, kreatywność oraz jakość.

7. Do udziału w konkursie nie będą dopuszczone prace: wykonane przy pomocy członków jury, wykonane przez więcej niż jedną osobę (z wyjątkiem filmu), nie związane z tematem konkursu, nieprawidłowo opisane, niezgodne z założeniami regulaminowymi konkursu.

III. Zasady uczestnictwa.

1. Uczestnik konkursu zobowiązuje się do bezwzględnego przestrzegania niniejszego regulaminu.

2. W przypadku gdy praca uczestnika zostanie nagrodzona, uczestnik konkursu wyraża zgodę na przetwarzanie oraz prezentację danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29.08.1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133 poz. 833).

3. Organizator konkursu oceniać będzie zgodność prac z regulaminem. Prace niezgodne z regulaminem nie będą kwalifikowane.

4. Prace konkursowe oceni jury, w którego składzie znajdować się będą przedstawiciele zarządu TMZT, plastycy, animatorzy kultury. Decyzje jury są ostateczne, nieodwołalne, podejmowane większością głosów.

6. Autor zgłaszający swoją pracę wyraża zgodę na wykorzystanie jej po zakończeniu konkursu według uznania organizatora. Autor wyraża zgodę na wykorzystanie wysłanych przez siebie materiałów do celów promujących konkurs.

IV. Nadsyłanie i ocena prac konkursowych. Prace oceniane będą przez komisję konkursową. Prace nadesłane po terminie 31 maja nie zostaną zakwalifikowane do oceny. Finał konkursu, wernisaż prac odbędzie się 7.06 br. o godz. 10.00 w CDKiIT w Tyczynie, w ramach obchodów Dni Tyczyna 2016.

V. Uwagi ogólne. Sprawami związanymi z przygotowaniem oraz przebiegiem konkursu zajmuje się **Elżbieta Baran – prezes TMZT**.

Nie wypalajmy traw

Kiedy zima zbliża się ku końcowi i przyroda budzi się do życia, wszyscy jesteśmy pełni energii i z uśmiechem na twarzach obserwujemy otaczający nas świat. Niestety, wtedy też, jak Polska długa i szeroka, nad ogródkami, drogami i polami zaczynają unosić się kłęby dymu, dając świadectwo naszego umiłowania do porządków.

Wiosną rolnicy, właściciele posesji, odpowiednie służby przystępują do usuwania zanieczyszczeń z pól, skwerków, poboczy dróg i ulic, bo utrzymywanie środowiska w czystości to nasz obowiązek. Niestety, wiele osób uważa, że sprzymierzeńcem w wiosennych porządkach jest ogień. Mimo wielu zagrożeń, utrzymuje się moda na podpalanie wszystkiego, co porośnięte jest uschniętą trawą. Podpalacze na pytanie, dlaczego to robią, odpowiadają: *Palimy chwasty, aby nie rozsiewały się ich nasiona*. Często jednak chwasty mają głęboko ukryte w glebie kłaczka, dlatego są odporne na krótkotrwałe pożary powstające przy wypalaniu traw. Wypalanie traw w Polsce to niechlubna tradycja, z którą od lat zmagają się strażacy, służby leśne i ochrony środowiska, policjanci i strażnicy miejscy. Ekolodzy, naukowcy, przyrodnicy i leśnicy - wszyscy apelują, że bardzo szkodzi to glebie.

**Pamiętajmy:
każdy pożar
niszczy
naturę**

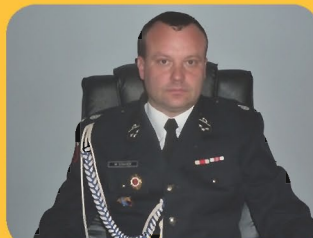

Pożar traw oznacza **zniszczenie miejsc lęgowych wielu gatunków ptaków gnieźdzących**

się na ziemi i w krzewach. Palą się gniazda już zasiedlone, a wraz z nimi pisklętami. Ogień niszczy miejsca bytowania: bażantów, kuropatw, zajęcy, a także saren, jeleni czy dzików. W pożarach traw **giną płazy** (żaby, ropuchy, jaszczurki) i **ssaki** (krety ryjówki, jeże, zające, lisy, borsuki, kuny, normice, badylarki, ryjówki i inne drobne gryzonie). Czasem od palącego się poszycia gleby **zajmują się torfowiska**, które są wyjątkowo trudne do ugaszenia i mogą trwać nawet kilka miesięcy. Przypomnieć należy, że regeneracja torfowiska trwa kilka tysięcy lat.

Ziemia na „wypaleniskach”, wbrew temu, co sądzą zwolennicy wypalania traw, staje się jałowa. Ogień hamuje asymilację azotu z powietrza oraz proces gnicia pozostałości roślinnych, które tworzą urodzajną warstwę gleby. Przy wypalaniu **giną mrówki**. Warto wiedzieć, że jedna kolonia mrówek może zniszczyć do 4 milionów szkodliwych owadów rocznie. W pożarach traw **giną biedronki, zjadające mszyce**. **Ogień uśmierca** tak potrzebne glebie **dżdżownice**, zabijają **pszczoły i trzmiele**, co powoduje zmniejszenie liczby zapylonych kwiatów, a w konsekwencji obniżenie plonów roślin. Wypalona łąka potrzebuje kilka lat na regenerację, wypalony las dużo więcej, bo kilkadziesiąt lat.

oprac. A.K. na podstawie www.adp.org.pl

**Komentarz dh.
Wacława Stańka**
– prezesa Zarządu
Gminnego OSP
w Tyczynie

Każdego roku w pożarach giną ludzie i zwierzęta. Dym będący następstwem wypalania to tony toksyn w powietrzu i zniszczona gleba. Każdy pożar, a co za tym idzie każda interwencja, sporo kosztuje. Przyjazd straży pożarnej do ognia to koszt kilkuset złotych. Koszty to nie tylko wylana woda, spalone paliwo, zużyty sprzęt, to czasem także ludzkie życie i zniszczony dobytek. Każdego roku ogromne sumy pokrywane są w ostatecznym rozrachunku z budżetu państwa. Oznacza to, iż to my - całe społeczeństwo - ponosimy ciężar finansowy walki z pożarami. Zapewne każdy z nas miałby ciekawsze propozycje na zagospodarowanie niemałych przecież pieniędzy, które „przemijają z wiatrem”. Około 30 procent pożarów traw powstaje w wyniku przypadkowego zaproszenia ognia, np. za sprawą wyrzucania niedopałków z przejeżdżających pociągów czy samochodów na pobocze drogi (żar zapalki ma temperaturę około 800 stopni Celsjusza, a niedopałek papierosa ok. 600 stopni).

W ubiegłym roku w gminie Tyczyn nasze jednostki do pożarów traw wyjeżdżały 60 razy. Do połowy kwietnia tego roku tych wyjazdów było już 20.

Stąd moja prośba - w imieniu wszystkich strażaków - o rozwałę i nie podejmowanie działań mających na celu wypalanie traw w naszej Gminie.

Ważne dla sadowników i rolników

Na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Tyczynie www.tyczyn.pl znajdują się komunikaty **Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie**, dotyczące zwalczania następujących szkodników: **PIORIN parcha, chowacza czterozębnego, zaraźcy ogniowej, kwieciaka jabłkowca oraz chowacza brukwiaczka**. Podano także informację, jakich środków ochrony roślin, dopuszczonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, można używać, by je zwalczyć.

Koleżance KRYSZYŃIE KIELAR

wyrazi szczerego żalu z powodu śmierci

TATY

składają: Dyrektor, Nauczyciele i Pracownicy Szkoły Podstawowej w Matysówce

ADAM JANIEC - nauczyciel SP w Tyczynie

Obchody 1050-lecia Chrztu Polski w Szkole Podstawowej im. S. Staszica w Tyczynie

„...nie ma w dziejach Polski trwalszej ciągłości, jak ciągłość zbawczego strumienia wody chrzcielnej, która nieustannie płynie przez Polskę na głowy, serca i dusze narodu polskiego.”

Kard. S. Wyszyński

Przyjęcie chrztu w roku **966 przez Mieszka I** dało początek państwowości polskiej. Było pierwszym ważnym wydarzeniem historycznym w dziejach naszej ojczyzny. Polska została przyjęta do grona państw chrześcijańskich. Na fakt ten zwracał uwagę m.in. **prymas Stefan Wyszyński**, który w jednej ze swoich homilii mówił: „Patrząc na minione dziesięć wieków, możemy stwierdzić jasno, że chrzest udzielony Mieszkowi 14 kwietnia 966 roku był otwarciem źródła, które do dzisiaj sypie na głowy rodzących się Polaków”.

Chrzest Polski nie był jednak jedynie wydarzeniem o charakterze religijnym. Ten doniosły fakt miał również szereg skutków polityczno-kulturalnych: zapobiegł wrogim najazdom pod pretekstem chrystianizacji, podniósł prestiż księcia jako władcy w oczach jego poddanych oraz zainicjował rozwój gospodarczy, naukowy i kulturalny kraju. W II połowie X w. Polska zaczęła odgrywać znaczącą rolę na arenie międzynarodowej. W książce „**Pamięć i tożsamość**” **Jan Paweł II** pisał: „Mówiąc bowiem o chrzcie, nie mamy na myśli tylko sakramentu chrześcijańskiej inicjacji przyjętego przez pierwszego historycznego władcę Polski, ale też wydarzenie, które było decydujące dla powstania narodu i dla ukształtowania się jego chrześcijańskiej tożsamości. W tym znaczeniu data chrztu Polski jest datą przemową. Polska jako naród wychodzi wówczas z własnej

dziewiętej prehistorii, a zaczyna istnieć historycznie”.

Mając na względzie doniosłość Chrztu Polski dla historii naszego kraju, 31 stycznia 2016 r. „Senat Rzeczypospolitej Polskiej uczcił jubileusz specjalną uchwałą „**Annus Domini MMXVI Rokiem Jubileuszu 1050-lecia Chrztu Polski**”. W dokumencie czytamy: „Senat Rzeczypospolitej

Polskiej składa hołd pierwszemu historycznemu władcy Polski - Mieszkowi I, którego decyzja o przyjęciu chrztu w obrządku zachodnim w roku 966 miała fundamentalne znaczenie dla dziejów Narodu i Państwa. Książę Mieszko I z dynastii Piastów zjednoczył plemiona pol-

POCZĄTKI CHRZEŚCJAŃSTWA W POLSCE

Kalendarium

- 965 r.** - **Dobrawa** przybywa do Polski.
- 966 r.** - Małżeństwo **Mieszka I** z Dobrawą.
- 968 r.** - Utworzenie w Poznaniu pierwszego polskiego biskupstwa.
- 992 r.** - Powstaje dokument (*Dagome iudex*) oddający państwo Mieszka I pod opiekę Stolicy Apostolskiej.
- 997 r.** - Misja **bpa Wojciecha** do Prus. Męczeńska śmierć.
- 999 r.** - Kanonizacja bpa Wojciecha i uznanie go za patrona Polski.
- 1000 r.** - Zjazd gnieźnieński z udziałem cesarza **Ottona III** i **Bolesława Chrobrego**. Ogłoszenie decyzji papieża **Sylwestra II** o utworzeniu arcybiskupstwa w Gnieźnie i trzech nowych biskupstw w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu. Powołanie **Radzyna Gaudentego** (brata św. Wojciecha) na pierwszego arcybiskupa.

Dobrawa i Mieszko I

Znaczenie Chrztu Polski

Przyjęcie chrztu w roku 966 przez **Mieszka I** dało początek państwowości polskiej. Polska została przyjęta do grona państw chrześcijańskich. Wydarzenie to zapobiegło wrogim najazdom pod pretekstem chrystianizacji. Podniosło też prestiż Polski w Europie i wzmocniło władzę monarchy w oczach jego poddanych.

Chrzest Polski zainicjował rozwój gospodarczy, naukowy i kulturalny kraju.

tekst: **ANDRZEJ HAŁOŃ** i **ADAM JANIEC**
- nauczyciele SP w Tyczynie

Jan Matejko, *Zaprowadzenie chrześcijaństwa*, 1889

skie w jeden organizm państwowy, określił w walce i przez zabiegi dyplomatyczne jego terytorium. Przyjęcie przez niego chrześcijaństwa dopełniło procesu państwowotwórczego w wymiarze ideowym i etycznym". Senatorowie zaapelowali również do wszystkich instytucji i obywateli o włączenie się w obchody rocznicowe oraz powrót do źródeł naszej cywilizacji.

W odpowiedzi na apel Senatu **8 kwietnia 2016 r.** w SP im. S. Staszica w Tyczynie odbyły się **obchody 1050-lecia Chrztu Polski**. Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w kościele parafialnym, którą odprawił **ks. proboszcz Marian Czenczek**. Po wspólnej modlitwie zaproszeni goście, nauczyciele oraz młodzież szkolna pod opieką wychowawców klas udali się do budynku szkoły na główną część obchodów.

W tym dniu swoją obecnością zaszczytili nas m.in.: burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, przewodniczący Rady Miejskiej **Adam Skowroński**, proboszcz parafii ks. dr M. Czenczek, prezes TMZT i wieloletni dyrektor SP w Tyczynie **Elżbieta Baran**, członkini Zarządu TZMT **Zofia Domino**, dyrektor M-GOK **Zofia Matys**, dyrektor MiGBP **Alicja Kustra**, przedstawiciel IPN **Zenon Fajger**, przewodniczący Zarządu Rady Osiedla **Jan Napora**, przedstawicielka Zarządu Rady Osiedla **Teresa Bednarz**, dyrektorzy szkół z terenu gminy Tyczyn: **Dorota Tarasińska-Kłęsk**, **Zofia Kwater**, **Lidia Kupiszewska**, **Renata Prokop**, **Lucjan Osiadły** i **Wacław Warda**, przewodniczący Rady Rodziców **Jacek Surówka** oraz zastępca przewodniczącego Rady Rodziców **Janusz Rykowski**.

Uroczystość zgromadziła również nauczycieli i całą społeczność uczniowską szkoły, którzy w obecności dyrektora **Zofii Międlar-Mruk** oraz wicedyrektora **Haliny Drażek** obejrzeni występ **Grupy Artystycznej „Rekonstrukto”** zatytułowany „Życie i kultura w średniowieczu”. Widzowie przenieśli się w czasy początków państwa polskiego. Czasy pełne bitew, potyczek i rycerskich pojedynków. Poznali średniowieczną kulturę, obyczaje epoki oraz elementy zbroi, broń i metody walki rycerzy. Doskonałym dopełnieniem prezentacji był wykład ks. dr. M. Czenczka na temat „**Znaczenie Chrztu Polski**”, w którym prelegent szczegółowo omówił polityczne, społeczne i kulturalne skutki przyjęcia przez Polskę chrześcijaństwa.

Po prelekcji sceną „zawładnęli” członkowie orszaku pierwszej pary władców Polski, dwórki księżnej **Dobra-**

Pieśni patriotyczne w wykonaniu Szkolnego Chóru

wy i wojowie księcia **Mieszka I**. Uczniowie zaprezentowali się publiczności w samodzielnie wykonanych strojach stylizowanych na te z epoki średniowiecza. Nie mogło zabraknąć również samej pary książęcej, **Dobrawy** i **Mieszka I**. W ich role wcielili się dyrektor **Z. Międlar-Mruk** oraz nauczyciel plastyki **Krzysztof Koziolkiewicz**, którzy wręczyli burmistrzowi Tyczyna **J. Skotnickiemu** specjalnie przygotowany na tę okoliczność miecz z inskrypcją „*Jeżeli Bóg z nami, któż przeciwko nam?*”. Każdy z uczestników uroczystości od pary książęcej otrzymał folder związany z Jubileuszem 1050-lecia Chrztu Polski.

W czasie obchodów jubileuszowych wystąpił chór szkolny pod dyрекcją **Agnieszki Fudali**. Uczniowie zaprezentowali zgromadzonej publiczności dwie pieśni patriotyczne: „*Niepodległa, niepokorna*” oraz „*Opowiedz nam, ojczyzno*”.

Uroczystość była także doskonałą okazją do rozstrzygnięcia „**Gminnego Konkursu Historycznego Polska Piastów – Chrzest Polski**”, którego pomysłodawcą i głównym koordynatorem był nauczyciel historii **Andrzej Hałoń**. Zwycięzców rywalizacji wyłoniono w czterech kategoriach: wiedza historyczna, praca plastyczna, prezentacja multimedialna oraz rekonstrukcja historyczna.

Mamy nadzieję, że tak jak wzywają w swojej uchwałie posłowie i senatorowie RP, Chrzest Polski – źródło, z którego czerpały pokolenia, pozostanie obecne w naszych czasach i w przyszłości.

ADAM JANIEC

„Historyczny” sprawdzian szóstoklasisty

5 kwietnia 2016 r. przejdzie do historii. W tym dniu uczniowie klas szóstych w całym kraju po raz ostatni przystąpili do sprawdzianu po szkole podstawowej organizowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

W **Szkole Podstawowej im. S. Staszica w Tyczynie** do testu przystąpiło 70 uczniów. Punktualnie o godz. 9.00 rozpoczęli oni pierwszą część sprawdzianu, która trwała 80 min. Piszący musieli odpowiedzieć na pytania testowe oraz rozwiązać zadania otwarte z języka polskiego i matematyki. Drugą część egzaminu stanowił test z języka angielskiego, który rozpoczął się o godz. 11.45 i trwał 45 min.

Po sprawdzianie szóstoklasiści zgodnie podkreślali, że największe trudności sprawiły im zadania z matematyki oraz niektóre pytania z języka polskiego. W po-

wszechnej opinii stosunkowo łatwy okazał się test z języka angielskiego.

Jak było w rzeczywistości? Na wyniki sprawdzianu uczniom przyjdzie poczekać do 27 maja.

W oczekiwaniu na rozpoczęcie egzaminu

ANNA PATRYK - nauczyciel

Dzień Bezpiecznego Internetu

Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI) obchodzony jest z inicjatywy Komisji Europejskiej od 2004 r. i ma na celu: inicjowanie i propagowanie działań na rzecz bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych, zaznajomienie rodziców, nauczycieli i wychowawców z problematyką bezpieczeństwa dzieci w sieci oraz nagłośnienie tematyki dotyczącej bezpieczeństwa online. W Polsce DBI organizowany jest od 2005 r. przez Fundację Dzieci Niczyje oraz Naukową i Akademicką Sieć Komputerową (NASK) w ramach unijnego programu Safer Internet.

Głównym partnerem wydarzenia jest Fundacja Orange. Podczas obchodów DBI organizatorzy mobilizują szkoły, organizacje pozarządowe, firmy i osoby prywatne do wspierania tego przedsięwzięcia przez organizację lokalnych inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa młodych internautów oraz zgłaszania ich za pośrednictwem umieszczonego na stronie formularza. Organizatorzy najlep-

szych inicjatyw mają szansę wygrać atrakcyjne nagrody ufundowane przez partnerów DBI w Polsce.

W roku 2016 DBI obchodziliśmy 9 lutego. Wszystkie działania podejmowane w ramach tego dnia były realizowane pod hasłem „**Lepszy internet zależy od Ciebie!**”. Każdy z nas bowiem ponosi odpowiedzialność za to, co robi w sieci i w jaki sposób z niej korzysta, każdy z nas może przyczynić się do tego, by Internet był miejscem bezpiecznym i pozytywnym.

Nasz szkoła również i w tym roku włączyła się w tegoroczne obchody DBI, inicjując w lutym i marcu szereg działań mających na celu bezpieczny dostęp dzieci i młodzieży do zasobów internetowych. Oto, co przygotowaliśmy w ramach akcji DBI.

Uczniowie uczestniczyli w zajęciach edukacyjnych przeprowadzonych na podstawie scenariuszy i materiałów udostępnionych przez strony: www.dzieckowsieci.pl, www.necio.pl

W klasie III odbyły się zajęcia w języku angielskim pt.: „**Internet safety - bezpieczeństwo w Internecie**”. Dzieci poznały kluczowe słowa w języku angielskim, takie jak: *virus, password, log on, personal data, email address* oraz słownictwo dotyczące budowy komputera i i urządzeń z nim związanych.

Podczas lekcji języka angielskiego w kl. V uczniowie poznali słownictwo związane z urządzeniami zestawu komputerowego.

Klasa IA wykonała piękny plakat zatytułowany „**Bezpieczna podróż w cyberprzestrzeni**”. Został on umieszczony na szkolnym korytarzu i ciągle przypomina uczniom naszej szkoły o tym, jak bezpiecznie korzystać z Internetu.

Wśród uczniów klas IV i V rozegrany został turniej wiedzy dotyczący bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie. Wewnątrzklasowe, a następnie międzyklasowe rozgrywki odbyły się z wykorzystaniem gry planszowej. Zwycięzcy z poszczególnych klas rywalizowali ze sobą o tytuł „**Mistrza Bezpiecznego Internetu**”.

16 marca br. odbyło się spotkanie uczniów klas I-III i IV-VI z funkcjonariuszami działu cyberprzestępczości z Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie (szerzej o tym spotkaniu w artykule poniżej).

W ramach podsumowania przedsięwzięcia, 18.03 br. **uczniowie kl. 0-III** oraz dzieci z **Punktu Przedszkolnego** uczestniczyli w apelu na temat bezpieczeństwa w Internecie, prezentując m.in. scenki, wiersze i piosenki. Na początku spotkania uczniowie z kl. VI **Andżelika Filip** i **Jakub Ślącza** wygłosili podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z komputera oraz zasobów internetowych. Następnie oddano głos szkolnym aktorom, którzy podczas występu prezentowali m.in. wysoki poziom umiejętności aktorskich i wokalnych.

Bardzo serdecznie dziękuję wszystkim nauczycielom, którzy zaangażowali się w obchody DBI w naszej szkole.

ANNA FILIP - nauczyciel w SP w Borku Starym

Policjanci o cyberprzemocy

SP w Borku Starym jak co roku aktywnie włącza się w propagowanie bezpiecznych zachowań w Internecie m.in. poprzez udział w kampanii społecznej **Dzień Bezpiecznego Internetu**. Szkoła podjęła też szereg działań zmierzających do uświadomienia uczniów w zakresie przemocy w sieci.

Jednym z takich działań było zorganizowanie 16 marca br. spotkania z funkcjonariuszami wydziału cyberprzestępczości z **Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie**, którzy w bardzo ciekawy i interesujący sposób przybliżyli uczniom problem cyberprzemocy. Zarówno uczniowie klas młodszych (I-III) jak i starszych (IV-VI) obejrżeli ciekawe filmiki przedstawiające omawiany problem. Podsumowaniem spotkania były liczne pytania uczniów skierowane do policjantów. Świadczyły one o dużym zainteresowaniu omawianą problematyką.

Serdecznie dziękujemy Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Rzeszowie za podjęcie współpracy z naszą szkołą.

Funkcjonariusze wydziału cyberprzestępczości z Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie.
Fot. A. Filip

INFORMACJE ZE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W BORKU STARYM

LUCJAN OSIADŁY - dyrektor SP w Borku Starym

Artur laureatem w wojewódzkim konkursie z przyrody

Artur Tendelski został laureatem wojewódzkiego etapu konkursu przedmiotowego z przyrody. Jest to ogromny sukces samego Artura, ale również naszej szkoły.

Droga Artura do sukcesu była bardzo długa i trzeba podkreślić, że włożył on w przygotowanie się do udziału w tym bardzo trudnym konkursie wiele samodzielnej pracy. Podczas wakacji, kiedy inni odpoczywali, Artur studiował fachową literaturę dotyczącą zagadnień związanych z konkursem. Trzeba dodać, że materiał konkursowy obejmował bardzo duży zakres wiedzy przyrodniczej.

Konkursy przedmiotowe składają się z trzech etapów: szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego. Na etapie szkolnym Artur zdobył 44 punkty i zakwalifikował się do etapu rejonowego, w którym zdobył 37 punktów. Awansował więc do szczybla wojewódzkiego, w którym spisał się znakomicie, zdobywając 33 punkty, co dało mu tytuł laureata. Serdecznie gratulujemy Arturowi sukcesu i życzymy następnych w dziedzinie przyrody i nie tylko. Cieszymy się, że solidność i systematyczna praca zostały nagrodzone.

Zapraszamy innych uczniów do naśladowania Artura. Nowa edycja konkursów przedmiotowych startuje już w październiku. Każdy może wybrać przedmiot, którym się szczególnie interesuje. Należy sobie jednak zdawać sprawę z tego, że przygotowując się do startu we wspólnym przedmiotowym, uczeń musi włożyć dużo samodzielnej pracy.

Przygotowania Artura do konkursu odbywały się przy pomocy i pod czujnym okiem pani **Jadwigi Sitek**.

Artur z panią Jadwigą Sitek.
Fot. A. Filip

ANNA PATRZYK - nauczyciel SP w Borku Starym

Sukces Wojtka w konkursie ogólnopolskim

Co miesiąc na stronie internetowej **sieciaki.pl** ogłaszane są nowe, ciekawe konkursy, a na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody. Konkursy przeznaczone są tylko dla zarejestrowanych użytkowników tego serwisu. Prace konkursowe zgłasza się drogą elektroniczną poprzez formularz konkursowy umieszczony na stronie, a rozmiar pracy nie może przekraczać 3MB.

Dużym sukcesem zakończył się udział ucznia naszej

szkoły **Wojciecha Konkola** w konkursach zorganizowanych przez **sieciaki.pl** w miesiącu marcu. Okazało się, że aż cztery prace Wojtka zostały docenione przez jury. „**Zwierzaki Sieciaki**”, „**Hejt? To nie dla mnie!**” oraz „**DBI Reporter 2016**” zajęły **drugie miejsca**, a „**Spocinak siła 10!**” otrzymał **wyróżnienie**.

Gratulujemy sukcesu i życzymy następnych.

Wojciech Konkol.
Fot. A. Patrzyk

BARBARA MROCZKA - instruktor DL w Borku Starym

Spotkanie z Alicją Pałąką

7 kwietnia br. w Bibliotece i Domu Ludowym w Borku Starym odbyły się wiosenne warsztaty poetycko-plastyczne. Ich uczestnicy – uczniowie **klasy II SP w Borku Starym** - spotkali się z poetką **Alicją Pałąką** - mieszkanką Borku, która opowiadała o swojej twórczości, o dzieciństwie i zainteresowaniach.

Warsztaty plastyczne w Domu Ludowym w Borku Starym

Dzieci recytowały utwory o tematyce wiosennej, a także wspólnie z panią Alicją interpretowały jej wiersze. Spotkanie zakończyło się warsztatami plastycznym i wspólnym poczęstunkiem.

Wiosenny spacer

co mi tam ludzkie słabości
byleby iść na spacer
zerwać z łąki odrobinę wiosny
nabierać radosnych dni majowych
brzozie zabrać trochę nagości
ptakom świergotu
liściom szelestu
dmuchawcom lekkości
w bukietki poskładać
między wiersze powkładać
zasuszyć na jesienne dni

Alicja Pałąka,
z tomiku: „Powrót do korzeni”

JOLANTA MAGDA - trener

Zespół Flimero najlepszy w Polsce!

Oficjalnie...

W dniach **8-10 kwietnia 2016 r.**, w hali *Gdynia Arena* rozegrane zostały **19. Mistrzostwa Polski Cheerleaders**. W zawodach wzięło udział ponad 105 zespołów i 60 duetów z całego kraju, czyli ponad 1200 tancerek.

Z względu na tak dużą ilość startujących Mistrzostwa rozegrane zostały w ciągu trzech dni w pięciu blokach składających się z rund eliminacyjnych i finałowych. Zespoły rywalizowały w trzech dywizjach tanecznych: *pop dance*, *free style dance* i *cheer* podzielonych na kategorie wiekowe. Zmagania zespołów oceniała kilkusobowa komisja, w skład której wchodziła wykwalifikowani sędziowie Polskiego Stowarzyszenia Cheerleaders oraz sędziowie z Czech, Finlandii, USA i Rosji. Gdyńskie zawody pozyskały swoich ambasadorów ze świata sportu, wśród których znalazł się mistrz olimpijski w gimnastyce sportowej **Leszek Bzanik**, kickboksierka **Iwona Guzowska**, a także Arko Gdynia Rugby oraz zespół futbolu amerykańskiego Sneaaawks.

Pierwszy dzień rywalizacji sportowej rozpoczęła najmłodsza grupa **Flimero-Flim**. Sytuacja junierek młodszych była o tyle niekorzystna, że występowały one w dwóch dywizjach jedna po drugiej. W trakcie dwugodzinnej rundy eliminacyjnej i finałowej nasze zawodniczki startowały aż cztery razy, zmieniając stroje i uczesanie. Zdążyłyśmy tylko dzięki sprawności organizacyjnej dziewcząt i pomocy rodziców. Udało się! Maluchy stanęły na podium z numerem „1”! Niedowierzanie, piski, podskoki i łzy szczęścia - to wszystko dominowało po ogłoszeniu wyników, ponieważ nikt nie spodziewał się takich rezultatów! Emocje sięgnęły zenitu, kiedy jury ogłosiło wyniki dywizji *cheer*, w której również Flimero-Flim zajął pierwsze miejsce i tym samym został **podwójnym Mistrzem Polski**.

Niestety radość trwała tylko do oficjalnego otwarcia Mistrzostw Polski. Jedna z drużyn złożyła protest, że układ Flimerek był niezgodny z przepisami. Sędziowie zdecydowali o powtórzeniu rundy finałowej w dniu następnym, a złoto zniknęło z szyi naszych maluchów. Juniorki młodsze w dogrywce utrzymały jednak pierwszą lokatę i upragnione złote medale wróciły do właścicielek.

Kameralnie...

Tych mistrzostw długo nie zapomnimy. Były momenty zwątpienia, rozgoryczenia, rozczarowania, chwile

SKŁAD ZESPOŁU FLIMERO

Flimero Flim Junior Młodszy:

Wiktoria Dudek, Milena Krok, Martyna Prędką, Izabella Zając, Adriana Zając, Zuzanna Kopacka, Julia Drażek, Julia Mucha, Julia Rudzan, Milena Mazur, Maja Szpała, Oliwia Knutel, Zuzanna Ślusarska, Amelia Kajzer.

Flimero Senior:

Izabella Gawęł, Dominika Brzęk, Katarzyna Lesiak, Martyna Magda, Wiktoria Ferenc, Adrianna Kopacka, Wiktoria Pleśniak, Karolina Mendon, Patrycja Kurzawińska, Anna Szwed, Dominika Bielen, Karina Krawczyk, Natalia Majewska, Andżelika Winiarz, Wiktoria Domino, Oliwia Gawęł, Joanna Hadała.

le ogromnego napięcia i łzy smutku. Na szczęście największą była radości, uśmiechu i dumy. Zawody były wyjątkowe: piękna hala, profesjonalne maty taneczne, teledystrybucja, oświetlenie, widownia, pełna ochrona tancerek i rodzice wspaniale dopingujący zawodniczki.

Z Flimerkami każdy zespół polski kojarzy same sukcesy, nowości artystyczne i taneczne. Dlatego przez cały rok pracowałyśmy bardzo ciężko, chcąc pokazać coś zaskakującego i innowacyjnego. Biorąc po uwagę fakt, że w tym roku Polskie Stowarzyszenie Cheerleaders zmieniło Federację Japońską na Federację Amerykańską, zmianie uległy również przepisy, co było dla wszystkim dużym wyzwaniem.

Perypetie zaczęły się już od momentu wyjazdu. Z różnych przyczyn wyjechaliśmy z godzinnym opóźnieniem. W trakcie pokonywania kolejnych kilometrów jedna z zawodniczek bardzo się źle poczuła. Było pogotowie, szpital i obawa o to, jaka będzie diagnoza lekarzy. Po dwóch godzinach niespokojnych oczekiwań przyszła wiadomość, że z Dominiką jest już dobrze, co przyjął się z wielką ulgą.

Finał seniorem był jednak zjawiskowy. Gdy dziewczęta weszły na parkiet, cała hala ucichła, słychać było tylko szum kamer. Po występie nastąpiła eksplozja braw i gratulacji. Padały wspaniałe słowa uznania od publiczności, trenerów i innych zespołów. Na te chwile warto czekać, są niezapomniane. **Flimero po raz piąty obroniło tytuł Mistrza Polski**, z przewagą 25 punktów nad wicemistrzami. Tym samym dziewczęta otrzymały nominację do Mistrzostw Europy.

Na Mistrzostwach Polski Cheerleaders Gdynia 2016 **zespół Flimero zdobył trzy złote medale** w kategoriach: *Junior młodszy - cheer dance*, *Junior młodszy - cheer*, *Senior - free style pom dance*.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. K. Sobczyk
w Tyczynie
oraz

Klub Sportowy UKS Flimero

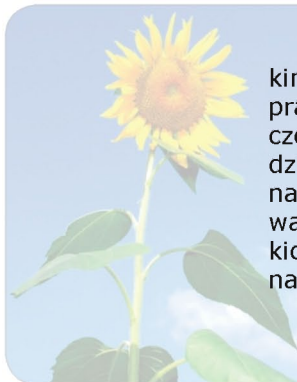
zapraszają na

Grand Prix Polski Cheerleaders
o Puchar Burmistrza Tyczyna

7 maja 2016 r. (sobota)

Program:

godz. 13.00 – oficjalne otwarcie GP Cheerleaders
godz. 13.30 – prezentacja zespołów - hala sportowa
Publicznego Gimnazjum w Tyczynie

Serdecznie dziękuję wszystkim **Zawodniczkom** za trud pracy, dyscyplinę i wiele wyrzeczeń. **Rodzicom i Opiekunom** dziękuję za wsparcie i doping na zawodach. Słowa podziękowania kieruję też do wszystkich, którzy przyczynili się do naszych sukcesów.

Jolanta Magda
- trener Flimero

RENATA PROKOP - dyrektor SP w Hermanowej

Wielkanocny koszyk

17.03 br. w Szkole Podstawowej im. Św. Królowej Jadwigi w Hermanowej odbyły się gminne warsztaty artystyczne „Koszyk Wielkanocny” dla klas 0-III, zorganizowane w ramach Gminnego Forum Samokształceniowego Na-

uczycieli, z projektu „Bądźmy razem” dofinansowanego przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Uczestnicy konkursu zobaczyli przedstawienie „Od Marzanieczki do pisaneczki” w wykonaniu uczniów kl. II

(opiekun: **Teresa Warda**), przypominające tradycje wielkanocne. Następnie dzieci wykonały ozdoby wielkanocnego koszyka, które zostały zaprezentowane przez każdą grupę. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali nagrody - świąteczne niespodzianki.

Przyjaciele z koszyka

*Dziś przedstawiam Makarego
i przyjaciół kilku jego.
nasz Makary jest barankiem,
który bryka ciągle rankiem.
Na rzeżusze sobie siedzi,*

*dobrze znają go sąsiedzi.
Pierwszy z nich to zając Kuba
długie uszy - jego chluba.
A tuż obok Benio kurczaczek
ma na sobie żółty fraczek.
Dziś malują pisanek kolorowe
żółte, czerwone, fioletowe (..)*

Jest to fragment wiersza **Oli Wolanin**, który został wyróżniony w konkursie poetyckim zorganizowanym przez Filię Biblioteki Publicznej w Hermanowej.

KRYSTYNA KIELAR - nauczyciel w SP w Matysówce

Matysówka powitała wiosnę

Wiosna to pora roku oczekiwana przez wszystkich. Ze zniecierpliwieniem czekamy na coraz dłuższe dni, świeżą zielenią traw, śpiew ptaków. 21 marca br. mieliśmy okazję ją powitać tym razem nieco inaczej niż zazwyczaj. Uczniowie **Szkoły Podstawowej w Matysówce** przygotowali na ten dzień samodzielnie ułożone wiersze. Najmłodszy układali gotowe wersy wierszy, które „zimowy chochlik” pozamieniał, by opóźnić nadejście wiosny. Starsi uczniowie mieli za zadanie „wpleść” podane wersy w utwory samodzielnie wymyślone.

Wielu uczniów doskonale poradziło sobie z tym wiosennym zadaniem. Z klas I-III wyróżnione zostały utwory: **Mikołaja Skowrona, Julii Rzepki, Mileny Sitek, Emilii Narewskiej, Izabeli Pańczak, Marcela Michalika, Leny Szczepańskiej, Jakuba Goszki, Gabrieli Szyszki**. W klasach IV-VI

pięknie opisali wiosnę: **Milena Kałkol, Katarzyna Stawicka, Weronika Płodzień, Mateusz Dulas, Gabriela Szmist, Krystian Urban, Szymon Goszka**. Autorzy mieli okazję zaprezentować swoje utwory na forum szkoły. Ich praca została nagrodzona dyplomami i upominkami.

Tak powitana wiosna na pewno zagości u nas na dobre.

Zespół Szkół im. Jana Pawła II
w Sokołowie Młp.

ogłasza

**IV Wojewódzki Konkurs
Twórczości Plastycznej
oraz Grafiki Komputerowej
dla Dzieci i Młodzieży pt.**

**Jan Paweł II - w sercu
i pamięci**

pod patronatem: **Burmistrza
Gminy i Miasta Sokołów Młp.**
oraz **Towarzystwa Miłośników
Ziemi Sokołowskiej.**

Cele konkursu: pogłębienie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o życiu, działalności, twórczości i osobowości papieża Jana Pawła II, rozwijanie wyobraźni, kreatywności oraz twórczych umiejętności w technikach tradycyjnych i komputerowych, prezentacja i popularyzacja twórczości dzieci i młodzieży oraz czynny wysiłek w celu kształtowania talentów.

Temat przewodni tegorocznego konkursu to: **„Bądźcie świadkami miłosierdzia!”**

- Zadaniem każdego uczestnika Konkursu jest przedstawić **ilustrację ukazującą miłosierdzie** w praktyce życia.
- Innym motywem może być **interpretacja artystyczna dwóch obrazów** Jezusa Miłosiernego – „Jezu, ufam Tobie” autorstwa E. Kazimirowskiego lub A. Hyły oraz „Powrót syna marnotrawnego” Rembrandta.

Do udziału w konkursie zapraszamy **dzieci przedszkolne, uczniów klas I-III** oraz **IV-VI** szkoły podstawowej oraz **klas I-III gimnazjum** z województwa podkarpackiego.

Technika wykonania prac plastycznych: **dowolna (płaska)**, format prac: **A3**; prace wykonane grafiką komputerową - format **A4** (wydrukowane).

Prace można przysyłać do **16.05** br. na adres: **Zespół Szkół im. Jana Pawła II, ul. Lubelska 41, 36-050 Sokołów Młp.** lub złożyć osobiście w Sekretariacie Szkoły.

Ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród nastąpi **30 maja** br. o godz. 12.00.

Bliższych informacji udziela: **Małgorzata Kwolek** (koordynator konkursu) pod nr. tel. (17) 77-29-039 lub 663-520-496.

„I Ty możesz zostać żeglarzem”

Rozmowa z **Januszem Płodzieniem** z Kielnarowej - pasjonatem żeglarstwa morskiego, który niedawno wziął udział w rejsie na Antarktydę, przepłynął Cieśninę Drake'a i opłynął przylądek Horn.

Co skłoniło Pana do takiego wyzwania - rejsu na Antarktydę?

Do wybrania się na tę wyprawę skłoniła mnie dusza podróżnika i obieżyświata, która chce zobaczyć i dotrzeć w miejsca, gdzie jeszcze nie była. Mam takie postanowienie, by zwiedzić „krańce świata”. W 2014 r. byłem na Spitsbergenie jachtem żeglownym „Rzeszowiak”. Znalazłem się blisko północnego bieguna wraz z kolegą, który miał w planach rejs na Antarktydę jachtem „Selma”. Zapaliłem się do tego pomysłu. Po krótkim zastanowieniu podjąłem decyzję, że popłynę na tę wyprawę i zacząłem się do niej przygotowywać.

Kto brał udział w tej wyprawie?

W wyprawie na Antarktydę brał udział wraz ze mną znajomy z Rzeszowa – **Sławomir Gołąb**, z którym byłem na Spitsbergenie i to właśnie on zainspirował mnie do tego rejsu. Oprócz nas na jachcie było dziesięć osób z różnych części świata, w sumie - dwunastu pozytywnie zakręconych ludzi o nietuzinkowych charakterach.

Jak Pan przygotowuje się do takiego rejsu?

Przed wypłynięciem trzeba się zaopatrzyć w odpowiedni ubiór i obuwie. Jest to bardzo ważne, ponieważ w czasie podróży panują zmienne warunki pogodowe, a najgorszą rzeczą jest przemoczenie. Bardzo często fala przepływa przez pokład, mocząc człowieka, jeżeli ma on na sobie nieodpowiednie ubranie. Trzeba się przygotować do tego, że ubranym w sztormiak wykonuje się niezbędne prace, często fizyczne. Przy złej pogodzie sterowanie można nazwać ogromnie ciężką, fizyczną pracą. Człowiek bardzo ubrany zaczyna się wtedy mocno pocić, do tego mroźny wiatr... i choroba gotowa.

Czy taka wyprawa wymaga szczególnego przygotowania fizycznego?

Na pewno trzeba mieć nadprzeciętny poziom sprawności fizycznej. Nie miałem w tym problemu, ponieważ jestem na co dzień aktywny fizycznie, dużo ćwiczę, pływam, jeżdżę rowerem. Z perspektywy czasu mogę powiedzieć, że byłem dobrze przygotowany do tej wyprawy.

Czy taki rejs jest bezpieczny? Może się na niego wybrać każdy?

Z całą pewnością trzeba wybierać, jeśli chodzi o oferty, z kim i czym popłynąć. Jacht musi być przygotowany do pływania w lodach. Ważną rolę odgrywa też kapitan. Ja płynąłem z doświadczonym **kpt. Piotrem Kuźniarem**. Reasumując, jeśli wybierze się dobry jacht, doświadczonego oraz z dużą dozą pokory i tolerancji kapitana, to te rejsy są bezpieczne i przyjemne, aczkolwiek wszystkiego nie da się przewidzieć. Na tamtych wodach często trzeba sięgać po plan „b”, często nawet „c”, lub wręcz działać w myśl: „Porzucić plany, zdaj się na intuicję, improwizuj”, dlatego doświadczenie to podstawa.

Spotkanie z przyjaznymi pingwinami

Jakich formalności należy dokonać, wypływać w rejs?

Wypływając z Argentyny w stronę Antarktydy, trzeba załatwić wszystkie formalności graniczne, m.in. zająć się wizą chilijską. Bez tej wizy moglibyśmy pływać tylko po wodach argentyńskich, co jest niemożliwe ze względu na częste w tych rejonach sztormy i konieczność wypłynięcia na wody chilijskie. Aby pływać po Antarktydzie i na Antarktydę, trzeba mieć także zezwolenia państw paktu antarktycznego zaświadczone, że umiemy zachować się na dziczym terenie.

Jakie zwierzęta mógł Pan obserwować, będąc na Antarktydzie?

Odwiedziliśmy siedem „pingwinisk”, gdzie obserwowaliśmy życie całych populacji pingwinów. Bardzo ważną rzeczą jest zachowanie zasad higieny i reżimu sanitarnego. Niejednokrotnie podczas obserwacji pingwinów chciałyby się podejść do nich do gniazda, ale jest to dozwolone tylko na odległość dziesięciu metrów. Pewnego razu usiadłem bez ruchu w bezpiecznej odległości i obserwowałem grupę pingwinów, robiąc zdjęcia. Po jakiś czterdziestu minutach powolutku podszedł do mnie najodważniejszy, stukając dziobem w moją nogę. Pingwin patrzył na mnie, przechylając głowę, jakby pytał: „Kto ty jesteś? Co tu robisz? Trzeba się Ciebie obawiać?”. Było to niesamowite przeżycie.

Co w takich podróżach jest najtrudniejsze?

Za trudne można uznać nawiązanie dobrych relacji z pozostałymi uczestnikami rejsu, którzy często pochodzą z różnych stron świata i z różnych kultur. Podczas rejsu na Antarktydę na jachcie na szczęście nie dochodziło do nieporozumień. Natomiast trudną technicznie sprawą było przepłynięcie Cieśniny Drake'a. To zadanie, które nas bardzo zmęczyło i dużo nauczyło. Nie bez kozery mówi się, że Cieśnina Drake'a są to najniebezpieczniejsze i najbardziej nieprzewidywalne wody świata.

Co podczas rejsu na Antarktydę zrobiło na Panu największe wrażenie?

Największe wrażenie zrobiło na mnie spotkanie z wielorybami i pływanie wśród nich, w stadzie około czterdziestu osobników. Zwierzęta te wynurzały się, pokazywały ogromne płetwy ogonowe, grzbiety, pyski. Mogliśmy obcować z nimi i słuchać ich śpiewu. Nie zapomnę tego do końca życia. Mimo że wieloryby są dużych rozmiarów i wiemy z opowieści żeglarzy, że potrafią rozbić łódkę, to jednak człowiek czuje przed nimi mniejszy strach niż np. przed spotkaniem z lwem.

Jaki był główny cel wyprawy?

Celem naszej wyprawy było postawienie stopy na kontynencie Antarktydy. Po drodze pływaliliśmy po wysepkach, szlakiem dawnych odkrywców. Odwiedziliśmy obozowiska i miejsca, gdzie zimowali: **Amundsen, Shackleton, Arc-towski**. W końcu doptłynęliśmy do Antarktydy i stanęliśmy na tej ziemi pokrytej śniegiem i lodem. Oczywiście od razu wpadło nam do głowy, aby uczcić to ulepieniem bałwana ze śniegu. Sądzę, że ten bałwan będzie długo tam stał ze względu na niskie temperatury otoczenia przez cały rok.

Często podróżnicy po powrocie z wypraw mówią, że takie wyjazdy pomagają im w pracy nad sobą.

Na jachcie

Co Pan o tym myśli?

Rzeczywiście takie wyprawy hartują nie tylko ciało, ale i ducha. Przede wszystkim człowiek uczy się tolerancji wobec drugiego człowieka i pokory do otaczającego świata, bo - jak mówią żeglarze - morze błędu nie wybacza. Jeżeli człowiek jest zadufany w sobie i myśli, że wszystko mu się uda, to może zawsze pogrozi mu palcem. Podczas rejsu każdy ma możliwość pracy nad swoim charakterem. Człowiek uczy się też szybkiego podejmowania decyzji, ponieważ na morzu często zdarzają się sytuacje wymagające błyskawicznej reakcji.

Jakie ma Pan plany na przyszłość? Możemy liczyć na kolejne żeglarskie opowieści?

Tak, mam ambitne plany. Pobyt na Antarktydzie skłaniał do myślenia o przyszłości. Właśnie tam podjąłem decyzję o założeniu w gminie Tyczyn lub w Dolinie Strugu jacht klubu (nosiłem się z takim zamiarem pięć lat). Już teraz zapraszam chętnych do członkostwa w nim i do nauki żeglowania. Mam też plany, by za dziesięć lat popłynąć w rejs, o którym marzę od dzieciństwa - w rejs dookoła świata.

To byłby samotny rejs?

Nie, raczej nie chcę bić rekordów. Jestem typem podróżnika-odkrywcy. Samotny, tak zwany zaliczeniowy rejs, zająłby pięć-sześć miesięcy, a ja chcę płynąć jak mówi mi dusza podróżnika, żeby po drodze obejrzeć wszystko to, co jest warte uwagi. Na pewno popłynę z kimś znajomym, dla kogo żeglarstwo jest również pasją. A załogę będą stanowić osoby, które zapiszą się do mojej „szkoły pod żaglami”.

Wszystkich, którzy chcieliby obejrzeć zdjęcia z moich wypraw oraz chętnych do nauki żeglowania, zapraszam do odwiedzenia mojego profilu na Facebooku: www.facebook.com/januszdep i www.facebook.com/jachtklubkielnarowa/.

Dziękuję za rozmowę i życzę pomyślnych wiatrów.

Rozmawiała Angelika Więcek

OD REDAKCJI: Angelika Więcek mieszka w Błazowej, studiuje prawo na Uniwersytecie Rzeszowskim. Jest członkiem OSP. Pasjonuje się lokalną historią i dziennikarstwem.

MONIKA DZIADURA - bibliotekarz MiGBP w Tyczynie Opowieści o Bieszczadach

5 kwietnia br. uczniowie Publicznego Gimnazjum w Tyczynie mieli okazję spotkać się z znanym przewodnikiem po Bieszczadach i Beskidach **Stanisławem Orłowskim**. Jego wizyta miała zachęcić uczniów do odwiedzania Bieszczad zarówno latem, jak i zimą. Towarzysząca spotkaniu prezentacja multimedialna pokazywała piękno przyrody, zabytki i ginącą kulturę tamtego rejonu. Pan Stanisław, który od dziecka związany jest z Bieszczadami, napisał o nich kilka książek, m.in.: „Urlop w Bieszczadach”, „Na Bieszczadzkich Obwodnicach” oraz „Lesko i okolice”. Do przeczytania ich serdecznie zachęcam.

ZAKIA CIEŚLICKA-MAJKA

„Kolor Indii- Barwy ulicy”

Wernisaż wystawy fotografii

15 marca br. w Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie mieliśmy przyjemność otworzyć kolejną już wystawę fotografii podróżniczej z cyklu „**W podróży**”. Tym razem udaliśmy się do dalekich Indii by poznać „**Kolor Indii - Barwy ulicy**”. Wystawa jest prezentacją zdjęć z podróży do Indii redaktora Radia Rzeszów - **Adama Głaczyńskiego**, który w 2013 r. wraz z grupą przyjaciół wybrał się w odległe, egzotyczne rejony świata w celu poznania barwnej kultury indyjskiej.

Podczas wernisażu gościliśmy również byłego ambasadora Polski w Indiach - prof. dr. hab. **Piotra Kłódkowskiego**, który opowiadał o swoich doświadczeniach związanych z sześcioletnim pobytom w Indiach na placówce dyplomatycznej. Ponieważ jako ambasador prof. Kłódkowski zna język hindi, dużo łatwiej było

A. Głaczyński z uczestniczkami spotkania

mu zbliżyć się do mieszkających tam ludzi i poznawać panujące w Indiach zwyczaje i kulturę.

Obaj panowie zgodnie mówili o walorach smakowych kuchni indyjskiej oraz świetnych naturalnych kosmetykach, w tym olejkach tam wytwarzanych. Dowiedzieliśmy się, jak wygląda codzienne życie hindusów, oraz jakie święta są obchodzone w tym odległym kraju. Intensywność kolorów to niemal znak charakterystyczny ulicy indyjskiej oraz kobiecych strojów o nazwie „sari”.

Nasi goście mówili również o tym, iż nieustanna kaskadna kofonia samochodowych klaksonów i rikszy motorowych to właściwie „muzyka” dużych miast Indii. Dowiedzieliśmy się, iż zapach kadzideł, z którym ludzie Zachodu kojarzą Indie, odnaleźć można jedynie w świątyniach i to nie we wszystkich. Prawdziwy zapach ulic Indii to woń kurzu, brudu, podpiekanych orzeszków i wszechobecnego curry. W miejscach, gdzie handluje się przyprawami korzennymi, trudno powstrzymać łzy i kaszel, ale też tylko tutaj można poczuć, jaki naprawdę mają zapach cynamon, chilli czy kardamon.

Co ciekawe, Indie zamieszkuje obecnie ponad miliard ludzi. Posługują się oni 415 językami i około 1500 dialektami. Jednak to, co łączy wszystkich Hindusów, to wielki szacunek dla wyznawanej religii hinduistycznej. Przed wejściem do świątyni zdejmują oni buty, myją ręce i nogi oraz zostawiają przed świątynią przedmioty, które mogą obrazić Boga.

Wystawa „Kolor Indii - barwa ulicy” to ekspozycja ok. 60 fotografii prezentujących specyfikę i niezwykły klimat ulic Indii. Zdjęcia zostały zrobione m.in. w Delhi, Agrze, Dżajpurze, Amber, Nimranie i Amritsar. Wystawa została wzbogacona o dźwięki indyjskiej muzyki i zapach kadzideł, które wprowadziły uczestników w nastrój panujący w tamtej kulturze.

**ZESPÓŁ SZKÓŁ w TYCZYNIĘ zaprasza do klas Liceum Ogólnokształcącego.
W roku szkolnym 2016/2017 proponujemy następujące kierunki kształcenia:**

1) „Edukacja ogólnopolicyjna” pod patronatem Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie i we współpracy z Wyższą Szkołą Prawa i Administracji w Rzeszowie.

- Zajęcia wg planu LO uzupełnionego o przedmioty z zakresu kształcenia ogólnopolicyjnego, opracowane i prowadzone przez funkcjonariuszy Policji.
- Przygotowanie policyjne obejmuje treści uwzględniające m.in.: prewencję, organizację Policji, prawo wykroczeń, prawo karne, zasady ruchu drogowego, podstawy samoobrony, stosowanie środków przymusu bezpośredniego, zasady postępowania się bronią palną, zasady postępowania dochodzeniowego.
- Program obejmuje również zajęcia praktyczne w ośrodkach szkolenia Policji.
- Przygotowanie do dalszego kształcenia w zawodach związanych z funkcjonowaniem służb wewnętrznych.
- Absolwenci otrzymują dodatkowe punkty w procesie rekrutacji do Policji.
- Możliwość udziału w projekcie „Podkarpacka Młodzieżowa Akademia Prawa i Bezpieczeństwa” organizowanym we współpracy z WSPiA w Rzeszowie.

2) „Ochrona osób i mienia z elementami bezpieczeństwa wewnętrznego” we współpracy z Agencją Ochrony „BEZPOL” oraz Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

- Realizacja zajęć według planu liceum ogólnokształcącego uzupełnionego o zajęcia znajdujące się w programie szkolenia pracowników ochrony, prowadzone przez pracowników Agencji Ochrony „Bezpol”.
- Wykłady i warsztaty z tematyki bezpieczeństwa wewnętrznego i funkcjonowania służb mundurowych.
- Zajęcia dodatkowe obejmują: zagadnienia dotyczące ochrony osób i mienia, prawo karne i prawo cywilne, zasady funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, wybrane zagadnienia z zakresu: psychologii, socjologii, stosunków międzynarodowych, techniki samoobrony i sporty walki, szkolenie strzeleckie, pierwsza pomoc przedmedyczna.
- Dodatkowy cykl lekcji z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego prowadzony przez kadrę naukową WSiIZ.
- Możliwość udziału w projekcie „Podkarpacka Młodzieżowa Akademia Prawa i Bezpieczeństwa” organizowanym we współpracy z WSPiA w Rzeszowie.

3) „Fotografia – film – reklama w technologiach mobilnych i internetowych”.

- Klasa dla pasjonatów fotografii, grafiki komputerowej oraz przyszłych pracowników agencji reklamowych.
- Realizacja zajęć według planu liceum ogólnokształcącego, uzupełnionego o zajęcia o tematyce związanej z tworzeniem i funkcjonowaniem fotografii, filmu i reklamy w social media.
- Zajęcia dodatkowe obejmują zagadnienia: fotografia z grafiką komputerową – tworzenie interaktywnej i dynamicznej grafiki komputerowej, strategii obrazkowe, grafika 2D, 3D, Web design, obróbka obrazów rastrowych i wektorowych, edukacja filmowa – techniki reżyserii i filmowania, Social Media Marketing, prezentacja informacji multimedialnych w Internecie.
- Poszerzenie kwalifikacji językowych.

KRYTERIA PRZYJĘĆ

Przedmioty punktowane:

- język polski,
- język angielski lub język niemiecki (zdawany na egzaminie gimnazjalnym),
- wiedza o społeczeństwie, historia lub geografia,
- wychowanie fizyczne lub edukacja dla bezpieczeństwa (dla klasy z *edukacją ogólnopolicyjną* oraz dla klasy *Ochrona osób i mienia z elementami bezpieczeństwa wewnętrznego*),
- informatyka (dla klasy *Fotografia – film – reklama w technologiach mobilnych i internetowych*).

Skala punktowa: Ocena celująca - 20 pkt., Bardzo dobry - 16 pkt., Dobry - 12 pkt., Dostateczny - 8 pkt., Dopuszczający - 2 pkt.

Wymagane dokumenty:

- podanie o przyjęcie do szkoły (formularze do pobrania w sekretariacie Zespołu Szkół lub na stronie internetowej www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl)

Termin składania: do 31 maja 2016 r. (osobiście w sekretariacie, faxem, listownie lub e-mailem)

- świadectwo ukończenia gimnazjum
- zaświadczenie o wynikach egz. gimnazjalnego
- dwie fotografie
- odpis skrócony aktu urodzenia (kopia)

Dokumentacja i szczegółowy terminarz rekrutacji 2016/2017 znajduje się na stronie internetowej ZS w Tyčinie: www.zs-tyczyn.itl.pl

ZAPRASZAMY!

Wiosenny Turniej Piłki Siatkowej SZiK Cup

W sobotę **23.04.2016 r.** w **hali sportowej WSiIZ w Kielnarowej** zostanie rozegrany Wiosenny Turniej Piłki Siatkowej SZiK Cup. Turniej organizowany jest w ramach cyklu pod nazwą „**Cztery pory roku z piłką siatkową u boku**”.

Patronat honorowy nad imprezą objął Burmistrz

Tyczyńska **Janusz Skotnicki**. Sponsorem głównym Wiosennego Turnieju jest **Firma SZiK** z Tyčinie.

W turnieju udział weźmie dziewięć drużyn z powiatu rzeszowskiego, łańcuckiego i przeworskiego, grających amatorsko w piłkę siatkową.

Sympatyków rozgrywek sportowych i zdrowej rywalizacji zapraszamy **23.04 od godz. 11.00**.

**LKS „Jar” w Kielnarowej
Organizator turnieju**

Śmiejmy się ze Sztaudyngerem

Zbliża się kolejna rocznica urodzin Jana Sztaudyngera - wybitnego polskiego satyryka, którego fraszki znają chyba wszyscy Polacy. Poniżej krótkie przypomnienie sylwetki mistrza.

Jan Sztaudynger urodził się 28 kwietnia 1904 r. w Krakowie. Miał w żyłach krew polską, niemiecką, francuską i bardzo ciekawą genealogię. To poeta, tłumacz literatury niemieckiej (m.in. J.W. Goethego), specjalista w dziedzinie teatru lalkowego i przede wszystkim satyryk. Zmarł 12 września 1970 r. Sztaudynger studiował polonistykę na UJ, w roku 1927 uzyskał stopień doktora. Przed wojną pracował jako nauczyciel, zajmował się też teatrem lalkowym. W latach 1937-1939 był pracownikiem Kuratorium Szkolnego w Poznaniu i wykładowcą na Uniwersytecie Poznańskim. Aktywnie uczestniczył w poznańskim życiu literackim, był m.in. członkiem Związku Zawodowego Literatów Polskich, działał w kabarecie pod nazwą „Klub Szyderców”. Po wojnie pracował w Państwowej Szkole Dramatycznej Teatru Lalek, redagował w latach 1950-1954 branżowe czasopismo „Teatr Lalek”. Od roku 1955 do śmierci pisarz mieszkał w Zakopanem.

Sztaudynger wyspecjalizował się w krótkich, rymowanych fraszkach, które cieszyły się wielką popularnością. Jego twórczość także i dziś ma zagorzałych wielbicieli - istnieje nawet propagujące ją stowarzyszenie pod nazwą „Puch ostu”. Poniżej kilka fraszek mistrza Jana:

Modlitwa zbójnika

*Boże, bądź ślepy i głuchy,
Idę do ładnej dziewczuchy !*

Jestem taki

*Jestem taki, jak mnie Pan Bóg stworzył,
No - trochem świństwa od siebie dołożył.*

Niechętnie

*Niechętnie dzisiaj zasnął,
Bom zasnął z żoną własną.
I niechętnie się budzę,
Bo mi się śniły cudze.*

Najmilsza lektura

*Najmilsza chyba taka lektura:
Wyczytać z oczu, że cię pragnie która.*

Na raty

*Na miłości zęby zjadłem,
Každy z innym czupiradłem.*

*Prawda w oczy kole, a więc kłamstwo wołę.
Bóg mowę nam wymyślił dla ukrywania myśli.
Ludzkość - to brzmi butnie, i zawodzi okrutnie.
Nie lubię siebie sam, za dobrze siebie znam.
Łatwo ci zachować twarz, gdy kilka na zmianę masz.
Najlepiej to widać na plaży, że kobieta nie ma twarzy.
Nim język puścisz w taniec, załóż na mordę... kaganiec!
Doświadczenie - to dar nieba. Masz, gdy go ci już nie trzeba.
Jeśli nie chcesz mojej zguby, daj mi banknot, ale gruby.
Prawda kole w aureole.*

Oprac. A.K na podstawie www.granice.pl.

(NIE)DOBRE KINO...

Batman v Superman. Świat sprawiedliwości

Kiedy myślę o **Batmanie**, który mierzy się na ekranie z **Supermanem**, to na myśl przychodzi mi podobne, zazwyczaj miernej jakości „filmidła”, których celem jest skonfrontowanie ze sobą bohaterów z odrębnych światów. Największą wartością filmu jest samo spotkanie i starcie się dwóch, prawdopodobnie najpopularniejszych, superbohaterów w historii komiksu. Batman to „zwykły” człowiek w specjalnym kombinezonie, z odpowiednim arsenałem broni i tężyzną fizyczną. Superman natomiast posiada nadprzyrodzone moce i pochodzi nie z tego świata. Ich pojedynek zostaje tu przyrównany do starcia człowieka z bogiem, z tego względu też jest ciekawy. Oczywiście obaj panowie, czego raczej każdy się spodziewa, połączą w pewnym momencie siły w obliczu obcego niebezpieczeństwa i podadzą sobie dłonie na zgodę.

Cechą charakterystyczną „komiksowych” filmów ostatnich lat jest ich niezmienna powtarzalność. Schemat opowiadań o superbohaterach został utrwalony do tego stopnia, że nawet gdybym nie wybrał się na ten film do kina, to byłbym w stanie opowiedzieć jego fabułę, a nawet opisać bez znacznego błędu. „Batman...” pod kątem fabularnym jest, niestety, wątlą jak łodyga młodej rośliny. Wydaje się też miejscami podziurawiony. Jeśli w trakcie seansu człowiek zadaje sobie wielokrotnie pytanie: „dlaczego tak?” i odpowiada: „nie wiem”, to znaczy, że coś jest nie tak.

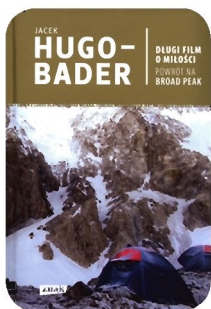
Domeną **Zacka Snydera** jest to, że lubi rozwlekać swoje filmy. Z wielkim uznaniem wspominam jego - według mnie - najlepszy film pt. „**Watchmen. Strażnicy**”, który w wersji oryginalnej trwał ponad trzy godziny. Tam Snyder podobnie kluczył, burzył chronologię czasową, uciekał od głównego wątku, stosując retrospekcje czy sceny snu. W taki sposób jednak budował swoich superbohaterów, którzy byli oderwani od społeczeństwa, niejako sami dla siebie, budzący sprzeciw i niechęć. Tu Snyder próbuje podobnych rozwiązań, jednak nie udaje mu się przekroczyć pułapu rozrywki dla nastolatków.

W ostatnich latach da się zaobserwować, że filmy „komiksowe” zaczynają zalewać ekrany kin do tego stopnia, iż ja - kinoman - przestaję się orientować, ile części „Supermana” ostatnio powstało, ile odcinków miała seria „**X-men**”, a także gubię się w bohaterach. Oto byli (bądź nadchodzą): **Green Lantern, Deadpool, Aquamen, Ant-Men, Flash**. A jeśli weźmiemy pod uwagę filmy, w których ci superbohaterowie będą łączyć swoje siły, bądź się ze sobą ścierać, to już w ogóle czuję się, jakbym przez przypadek wpadł pod koła Batmobila. Zresztą, co tu dużo mówić, „Batman v Superman” stanowi nic innego jak oficjalny krok Snydera w stronę „Ligi sprawiedliwych”, w której swoje siły znów połączą Batman, Superman, **Wonder Woman** - ci, którzy poznali się teraz i ci, którzy poznają się przy najbliższej okazji. Pierwsza część serii ma się ukazać już w przyszłym roku.

Rubrykę redaguje: **RAFAŁ KAPLITA**
- magister kulturoznawstwa UJ

PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

Trzy lata temu polscy himalaści dokonali tego, czego nikomu przed nimi jeszcze się nie udało. 5 marca 2013 roku **Adam Bielecki, Artur Małek, Maciej Berbeka** i **Tomasz Kowalski** zdobyli zimą 12. pod względem wysokości szczyt na świecie – **Broad Peak** (8051 m n.p.m.). Wydarzenie to odbyło się echem nie tylko w Polsce, ale i na świecie, również z tego powodu, że dwaj ostatni wymienieni przeze Lodowi Wojownicy zostali na tej górze na zawsze – nie powrócili do bazy, zostali uznani za zmarłych. Trzy miesiące później do Pakistanu wyrusza wyprawa poszukiwawcza. Zespół doświadczonych himalaistów (m.in. brat **M. Berberki**) chce odnaleźć ciała Tomasza i Macieja i godnie ich pochować. Towarzyszą im m.in. rodzice T. Kowalskiego i jego narzeczona oraz w roli reportera i filmowca – **Jackek Hugo-Bader**, który po powrocie do kraju pisze książkę o tej wyprawie pt. „**Długi film o miłości. Powrót na Broad Peak**”.

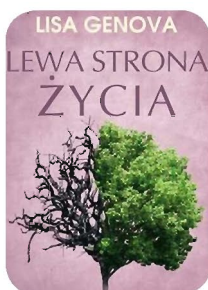

Autorowi – nie mającemu doświadczenia we wspinaczce wysokogórskiej – udaje się przekonać lidera wyprawy (**Jacka Berbekę**), by mimo wszystko wziął go do Pakistanu. Z charakterystycznym dla swojego piarstwa stylem (dosadnie, bez ogródek) pan Jacek relacjonuje przygotowania i sam przebieg wyprawy pod Broad Peak. Stara się on przybliżyć sylwetki wszystkich osób uczestniczących w wyprawie i ich motywy wyjazdu do

Pakistanu. Na kartach reportażu dzieli się również z czytelnikiem swoimi przemyśleniami dotyczącymi wspinaczki wysokogórskiej: co ich (himalaistów) pcha w góry? Skąd u nich takie parcie, by w potwornym mrozie, wietrze, z trudnościami z oddychaniem i wykonywaniem najprostszych czynności, zdobywać najwyższe szczyty świata? Rozmawiając z członkami wyprawy poszukiwawczej, Hugo-Bader stara się udzielić odpowiedzi na te i inne nurtujące go pytania.

□□□□□□□□□□□□□□□□

Lisa Genova trafiła na listy książkowych bestsellerów dzięki swojej debiutanckiej powieści pt. „Motyl”. Jej druga powieść – „**Lewa strona życia**” – jest równie dobra i również z wątkiem „neurologicznym”. Bohaterka książki - Sara - jest kobietą pracującą na dwa etaty w korporacji, ma męża i trójkę dzieci. Pogodzenie obowiązków zawodowych z rodzinnymi udaje się jej tylko dlatego, że ma zaplanowaną każdą minutę dnia. Dzięki temu, że oboje z mężem pracują, mogą wieść dostatnie życie. Ten poukładany świat rodziny Nickersonów przewraca się jak domek z kart, kiedy Sara ulega wypadkowi samochodowemu. Doznaje urazu mózgu, który fachowo nazywa się zespołem pomijania stronnego. Kobieta zapomina o tym, że ma lewą rękę i nogę, nie widzi tego, co znajduje się po jej lewej stronie – zegarka na lewej ręce, potraw na talerzu, wyrazów w książce. Po raz pierwszy w życiu Sara pozwala na to, by kontrolę na jej życiu przejął ktoś inny – może liczyć na pomoc własnej mamy, która jak dotąd zajmowała bardzo mało miejsca w życiu córki i jej rodziny. Pani Nickerson ma teraz czas na rozmyślenia, spokojne wypicie kawy i odrabianie lekcji z synkiem. Nie ważna jest dla niej lewa strona świata, ale za to zaczyna

dostrzegać elementy, których nigdy nie widziała, pracując w korporacji. Liczy na to, że stopniowo będzie odzyskiwała dawną sprawność i wróci do pracy w firmie. Czy tak się stanie? Zapraszam do lektury.

NIEGO HISTORII

30 lat po Czarnobylu

Jest takie wymarłe miasto w Europie, o którym wiele powiedziano i napisano. Jednocześnie trudno ubrać w słowa to, co w tym miejscu wiele lat temu przeżyli jego mieszkańcy. Trzydzieści lat temu – **26 kwietnia 1986 r. – w Czarnobylu** - miasteczku na Ukrainie zamieszkałym wówczas przez około 15 tysięcy ludzi – **doszło do największej w historii katastrofy jądrowej.**

26.04.1986 r. w wyniku przegrzania reaktora nr 4 nastąpił **wybuch wodoru i pożar** oraz **rozprzestrzenienie się substancji promieniotwórczych na olbrzymią skalę**. W efekcie katastrofy w Czarnobylu został skażony obszar od 125 do 146 tys. km² na pograniczu Białorusi, Ukrainy i Rosji, **ewakuowano i przesiedlono ponad 350 tys. osób**, a radioaktywna chmura wyemitowana z uszkodzonego reaktora rozprzestrzeniła się na całą Europę.

Poziom promieniowania w niektórych miejscach bloku nr 4 był tak wysoki, że niezabezpieczeni w żaden sposób pracownicy przyjęli jego śmiertelną dawkę w ciągu kilku minut. Dozymetry (przyrządy do pomiaru dawki promieniowania jonizującego) podawały ciągle odczyty „poza skalą”, pracownicy elektrowni nie byli świadomi, jak wielką dawkę promieniowania przyjmują.

Wkrótce po wybuchu pożaru na miejsce przybyła straż pożarna. Jako pierwsza zjawiła się brygada pod komendą **por. Władimira Prawika**, który zmarł 11 maja 1986 r. w wyniku choroby popromiennej. Nikt nie poinformował strażaków o tym, że kontakt z radioaktywnym dymem i odpadami jest bardzo niebezpieczny. Prawdopodobnie w ogóle nie zdawali sobie sprawy, że ten wypadek to coś więcej niż zwykły pożar instalacji elektrycznych.

Dziesięć dni po eksplozji betonowa podstawa reaktora uległa przepaleniu i jego radioaktywne szczątki runęły do zabezpieczonego „betonową poduszką” zbiornika. Tam pozostają do dziś. (Wydobycie tych radioaktywnych materiałów jest na chwilę obecną niemożliwe z przyczyn technicznych). Po katastrofie wyznaczono zamkniętą strefę – tzw. „**zonę**” – która mierzy 2,5 tysiąca km² (mimo że – jak wynika z aktualnych badań – silnie skażony teren w okolicy elektrowni ma powierzchnię 0,5 km²). Wsiedlono z niej m.in. wszystkich mieszkańców miasta Prypeć, zlikwidowano 20 pobliskich kołchozów i wyłączono z uprawy rolnej 100 tys. hektarów ziemi rolnej. Na współczesnych zdjęciach Prypeci można zobaczyć m.in. splądrowane bloki, zarośnięte trawą i drzewami ulice i z daleka rzucający się w oczy „diabelski młyn” – jedną z atrakcji „wesołego miasteczka”, które miało zostać otwarte 1 maja 1986 r.

Zona wokół Czarnobyla do dziś jest zamknięta. Mimo że obowiązuje tam surowy zakaz przebywania, w domach w okolicznych wsiach przebywają nielegalni mieszkańcy, którzy utrzymują się z rolnictwa.

Stan sarkofagu (betonowego zabezpieczenia nad uszkodzonym reaktorem) zbudowanego w pośpiechu 30 lat temu, nie jest dobry. W 2013 r. zapadł się fragment jego dachu. Do 2017 r. ma zostać zbudowany nowy sarkofag sfinansowany z m.in. z funduszy unijnych, który

Na fotografii Diabelski Młyn - atrakcja Wesołego Miasteczka w Prypoci, które miało zostać otwarte 1 maja 1986 r. Niestety, nie doszło do tego z powodu katastrofy reaktora w pobliskim Czarnobylu

źródło: youtube.pl

przykryje stare zabezpieczenia. W kwietniu 2015 r. elektrownia jądrowa w Czarnobylu zakończyła eksploatację i została przeniesiona w etap likwidacji. Całkowite zamknięcie elektrowni ma nastąpić w końcu 2028 roku.

źródło: www.czarnobyl.pl, www.wikipedia.pl

***

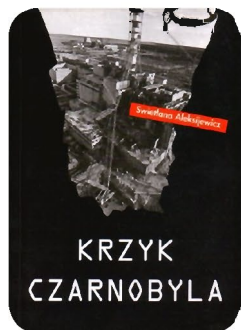
Trudno sobie wyobrazić, co przeżywali ludzie, których w bezpośredni sposób dotknęła katastrofa czarnobylska. Zanim dotarły do nich polecenia ewakuacji, zostali napromieniowani dawkami kilkakrotnie przewyższającymi śmiertelną. Jak z tym żyć? Jak ułożyć sobie na nowo życie ze świadomością, że jeśli nie ja, to moje dzieci/wnuki mogą urodzić się chore? Czy lepiej umrzeć, czy żyć w zniekształconym ciele? Czy o tak olbrzymiej tragedii

da się mówić, a co dopiero napisać książkę? Zastanawia się nad tym Swietłana Aleksijewicz – autorka reportażu pt. „Krzyk Czarnobyla”. Jest to pozycja, o jaką wzbogaciła się MiGBP w Tyczynie dzięki ofiarności jednego z darczyńców.

Dziesięć lat po katastrofie Swietłana Aleksijewicz rozmawiała z osobami, które w jakiś sposób dotknął wybuch w Czarnobylu. Wśród nich byli: operator filmowy, psycholog, naukowcy, nauczyciele,

lekarze, przesiedleńcy, żony poległych strażaków, a także ludzie, którzy na własną odpowiedzialność po ewakuacji zamieszkali powtórnie na skażonych terenach. Każda z tych osób opowiada swoją historię. Wśród ewakuowanych byli prości ludzie, którzy nie rozumieli, co to jest radiacja – nie widać tego, nie słychać, to jak to „coś” może szkodzić? Po co się ewakuować? Inżynier z Instytutu Fizyki opowiada, jak po wybuchu dostał polecenie wyjazdu w okolice „zony” i sprawdzania napromieniowania sprzedawanej na targu żywności. Jak wspomina, to nie była żywność, tylko odpady radioaktywne – tak plody rolne były napromieniowane! A ludzie to kupowali i jedli. Bo co innego mieli jeść? Myśliwy opowiada o powołaniu go do odstrzelania zwierząt domowych, które pozostały w „zonie” bez niczyjej opieki. Można by jeszcze długo wymieniać wspomnienia „czarnobylców”. Zainteresowanych losami tych ludzi odsyłam do książki – bardzo tragicznej, pełnej ludzkich dramatów, niewypowiedzianego żalu i pytań „dlaczego?”. Jedną z kobiet, która zabiera głos w książce S. Aleksijewicz, wypowiada wiele mówiące słowa: **Wszystko porównujemy z wojną. Ale „to” było jeszcze okropniejsze. Wojnę można pojąć, a „to”?**

teksty: AGNIESZKA JANDA

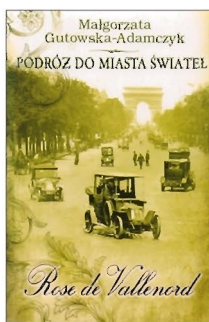
KALENDARIUM IMPREZ KULTURALNYCH BIBLIOTEKI - MAJ 2016

WYSTAWA

Z okazji Świątowego Dnia Książki i Praw Autorskich (23 kwietnia) MiGBP w Tyczynie przygotowała wystawę pt. „**Z historii książki w Polsce**”. Składają się na nią m.in. informacje o najstarszych zabytkach języka polskiego i książkach drukowanych, **egzemplarz Pisma Św. z 1873 r.** z ilustracjami **Gustawa Doré**, książki z przełomu XIX/XX wieku (m.in. podręczniki szkolne), roczniki czasopism z początku XX w. Ekspozycję wypożyczył **Tomasz Gaździk** – kolekcjoner z Rzeszowa. **Wystawę można zwiedzać w godz. pracy Biblioteki do 18 maja br.**

DYSKUSYJNY KLUB KSIĄŻKI

DKK dyskusyjny klub książki

Na kolejnym spotkaniu DKK (**25.04, godz. 10.00**) w Saloniku Literackim będziemy kontynuować podróż z **Rose de Vallenord** do XIX-wiecznego Paryża.

Miłośników dobrej książki i twórczości **Małgorzaty Gutowskiej-Adamczyk** serdecznie zapraszamy na spotkanie.

SPOTKANIA W RAMACH TYGODNIA BIBLIOTEK 8-17 MAJA 2016

Jak co roku MiGBP w Tyczynie wraz z Filiami włączy się w obchody Tygodnia Bibliotek, który w tym roku odbywa się pod hasłem *Biblioteka inspiruje*. Oto niektóre nasze propozycje dla Czytelników:

• Spotkania autorskie w Tyczynie z **Wiolettą Piasecką** i **Małgorzatą Gutowską-Adamczyk**.

• **Turniej Wiedzy o Literaturze i Języku Polskim** dla uczniów szkół podstawowych gminy Tyczyn

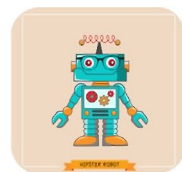
• Gry i zabawy literackie dla najmłodszych

• **Pasowania na czytelnika**

• Pokaz **talentów muzycznych**

• Pokaz **robotyki** w wykonaniu studentów Politechniki Rzeszowskiej

• Spotkanie dzieci ze **strażakami**

***

Szczegółowe informacje na plakatach, na stronie internetowej: www.tyczyn-biblioteka.pl oraz na profilu na Facebooku: www.facebook.com/bibliotyczyn

Pedagog radzi, jak kształtować tolerancję swojego dziecka

Jako rodzice pragniemy, aby nasze dzieci były tolerancyjne. Musimy jednak pamiętać, że dzieci uczą się przede wszystkim przez naśladowanie dorosłych. Niemal każdy rodzic deklaruje, że chciałby, aby jego dziecko było tolerancyjne. Dorosły jest żywo tematem zainteresowany, dopóty dziecko nie przyjdzie do domu i nie powie: „Franeek to mój przyjaciel. Jego tata wozi śmieci, a mama zajmuje się sprzątnięciem”. Wówczas tolerancja przestaje być taka istotna. Pojawiają się przeróżne myśli uruchamiane w zderzeniu z taką rzeczywistością. Najczęściej są to pomysły i propozycje poszukania „trochę lepszego”, a w najlepszym przypadku „trochę innego” przyjaciela. Czy na tym właśnie polega tolerancja?

Stawianie pierwszych kroków w życiu społecznym prawie zawsze wiąże się z doświadczaniem różnic. Dzieci na placu zabaw, w grupie przedszkolnej, na podwórku, w sklepie czy restauracji mają możliwość spotykania ludzi z różnych grup etnicznych, religii, kultur czy zwyczajnie o innym statusie materialnym. Zróżnicowanie to dla jednych może stanowić źródło zadowolenia, dla innych - narastającej niechęci i braku zrozumienia. Niemniej jednak, gdyby przyjrzeć się samym dzieciom, zanim nasiąkną one przekonaniami środowiska, w którym żyją, można by mieć przeświadczenie, że są daleko przed swoimi rodzicami.

Dzisiejsza rzeczywistość, bardziej niż kiedykolwiek, naraża nas na odmienność i różnice. Dzieci coraz częściej obracają się w kręgu swoich kolegów z różnych grup etnicznych, religii, kultur, przyjaciół o różnym statusie materialnym itd. W ten sposób kształtują w sobie wrażliwość na inność. To je otwiera, zaciekawia, ale nie przeraża.

Dzieci nie rodzą się z negatywnymi przekonaniami co do różnic. Są ufnie, akceptujące i tolerujące. Nie przywiązują wagi do tego, jak kto wygląda, w co jest ubrany, jakie ma zabawki. Niemniej jednak uczestniczenie w życiu społecznym sprawi, że wkrótce w domu pojawią się wypowiedzi typu: „chcę misia, takiego jak ma Ola” albo „Paweł ma dziwne oczy – dlaczego?”. Z tego względu rodzice powinni pomóc swoim dzieciom przygotować się do życia w społecznościach, które będą zróżnicowane.

Uczenie tolerancji jest ważne, ponieważ umiejętność akceptowania różnic daje więcej możliwości w edukacji, biznesie i wielu innych aspektach życia. Czynnikiem wspomagającym sukces w dzisiejszym świecie jest umiejętność rozumienia i doceniania różnic.

Co to znaczy tolerować?

Tolerować to inaczej być otwartym dla różnic, jakie istnieją między ludźmi. To także umiejętność szanowania tych odmienności i ich doceniania. Tolerancja pierwotnie stosowana była w odniesieniu do grup etnicznych i religijnych. Dziś dotyczy nie tylko tych dwóch aspektów, ale także płci, osób z niepełnosprawnością fizyczną, intelektualną, psychiczną, różnic wynikających z posiadanego statusu materialnego, a także wielu innych. Tolerancja odnosi się do ludzi - nie zachowań. Oznacza to, że **szanujemy ludzi takich, jakimi oni są, ale nie musimy tolerować ich zachowań nieakceptowanych społecznie**. Mowa tu o kłamstwach, kradzieżach, przejawach agresji, obrażaniu i znieważa-

niu innych, zastraszaniu, a także o łamaniu przepisów. W takich przypadkach wskazana jest stanowcza, jasna i konkretna postawa.

Tolerowanie to także traktowanie innych w taki sposób, w jaki sami chcielibyśmy zostać potraktowani. O tym aspekcie bardzo trudno pamiętać i jeszcze trudniej wprowadzać go w życie. Szkoda, bo czasem wystarczy na krótko założyć „okulary” pokazujące świat z innej perspektywy, by zmienić swoją reakcję.

Jak uczyć tolerancji?

Najprościej byłoby powiedzieć: „Świeć przykładem i sam bądź tolerancyjny”. Podstawowy sposób uczenia się, nabywania wartości, kształtowania się postaw u dzieci odbywa się w bardzo subtelny sposób i dzieje jakby „przy okazji”. Maluchy są bardzo dobrymi obserwatorami – uważnie oglądają i naśladowują wszystkich ważnych dorosłych obecnych w ich życiu. A codzienność daje wiele powodów do tego, by stać się tolerancyjnym. Pamiętajmy, że niemalże każdy funkcjonuje w jakimś środowisku, w którym na co dzień spotyka ludzi różnych od siebie. Wielu dorosłych zupełnie poza świadomością pozostawia kwestie szanowania innych, ich sposobu bycia. Zwyczajnie się tym nie zajmują, dając tym sposobem przykład tego, jak należy być sobą i żyć według własnych zasad, reguł i wartości bez uszczerbku dla innego człowieka. Dzieci takich rodziców uczą się, jak akceptować istniejące różnice.

W jaki sposób mogę to zrobić?

- O tolerancji warto z dziećmi rozmawiać. To pokazuje, jakie stanowisko przyjmuje rodzic i czego oczekuje od dziecka. Należy jednak przy tym pamiętać, że dziecko do czwartego roku życia nie jest w stanie postawić się w roli drugiego człowieka. Patrzenie na świat z innej, niż własna, perspektywy, jest niemożliwe. W tym celu warto sięgnąć do zabawek, bajek czy książek i rozmawiać na przykładzie konkretnych bohaterów. To dorosły pokazuje, jak czuje się druga osoba. Takie doświadczanie sprawi, że wkrótce i maluszek będzie w stanie zauważyć i zaakceptować potrzeby drugiej osoby.
- Innym dobrym pomysłem jest posyłanie maluchów w różne miejsca i dbanie o różnorodność kontaktów. To daje szansę na naturalne kształtowanie się tolerancji u dzieci. Maluchy uczą się najbardziej właśnie przez doświadczanie. Im więcej więc będzie takich sytuacji, w których dzieci poznają odmienne środowiska, kultury czy wartości, tym lepiej.
- Szczególną wagę należy przywiązywać do tego, co i w jaki sposób mówi się o różnicach. Tu szczególną ostrożność zalecałabym w przypadku opowiadania dowcipów w obecności dzieci. Humor jest bardzo dobrym sposobem na rozładowanie napięcia. Należy jednak pamiętać, że wymaga umiejętności myślenia abstrakcyjnego, którego nie posiadają dzieci do około ósmego roku życia. One przyjmują za pewnik to, co słyszą, zwłaszcza, jeśli płynie to z ust ważnej dla nich osoby.
- Warto kontrolować, jakie filmy i programy dziecko ogląda w telewizji, jakie rodzaje książek pojawiają się w domowej bibliotece i jaką muzykę można znaleźć na półkach regału. Zwracajmy uwagę dziecka na inność - to pomoże w kształtowaniu się tolerancji.
- Kiedy dziecko zaczyna mówić, zadaje mnóstwo pytań, również te o różnice. Odpowiadajmy na nie uczciwie, ale

z szacunkiem dla drugiej osoby. Warto wtedy wyobrazić sobie, że ta właśnie osoba jest obok i słucha tego, co o niej mówimy. To pomaga skontrolować jakość wypowiedzi.

- Bardzo ważnym aspektem jest akceptowanie i szanowanie różnic w obrębie własnej rodziny. Zazwyczaj połączenie się dwóch osób niesie za sobą konsekwencje łączenia się dwóch zupełnie różnych rodzin, które w pewnych aspektach mogą być takie same, a w innych zupełnie przeciwne sobie. Swoją postawą należy pokazywać dziecku, że te różnice mogą być inspirujące.

- Wychowujemy dziecko tak, aby czuło się ono dobrze samo ze sobą. Dzieci, które nie akceptują siebie, często w podobny sposób traktują innych. Chcąc nauczyć dziecko tolerancji, zadbajmy w pierwszej kolejności o to, by to ono samo czuło się szanowane i doceniane.

Tolerancja to ważny aspekt wychowania, który warto pielęgnować i wspierać. Rodzice, którzy dają przykład własnym zachowaniem, mogą być pewni tego, że dzieci pójdą w ich ślady.

Źródło: M. Środa, *Mała książka o tolerancji*; M.D. Kłaczyńska, *Ważne rozmowy Krysi o świecie. Tom 1. Rozmowy o tolerancji*.

Rubrykę redaguje:
BEATA BYCZYŃSKA-GRUCA
pedagog
w SP w Tyczynie

MARTA KWOLEK

Makijaż na wiosnę czyli co w trendach piszczy

Nadchodzi wiosna – czas, w którym makijażowo będzie się działo naprawdę dużo! Większości z nas trendy wiosna/lato kojarzą się głównie z pastelami... Nic bardziej błędnego! Nadchodzący sezon to przede wszystkim brak jakichkolwiek ograniczeń w makijażu, zarówno jeżeli chodzi o kolor, jak i formę czy teksturę.

Kolorami roku 2016 zostały: **Rose Quartz** i **Serenity**. Pierwszy to prześliczny pastelowy róż, natomiast drugi to błękit z dodatkiem fioletu. Zarówno w makijażu, jak i w modzie stanowią one idealne połączenie, tworząc tzw. „duet doskonały”.

W skrócie: **skóra** - niezmiennie od kilku sezonów pozostaje soczyście rozświetlona, **usta** - w rozmaitych odcieniach czerwieni, **oczy** - od pawiego oka po monokolor, a **brwi** - jak najbardziej naturalne, wyraziście podkreślone. Tak więc wiosna to idealny czas, aby puścić wodze fantazji i poeksperymentować z makijażem.

Studio Makijażu Profesjonalnego Marty Kwolek

Tyczyn, ul. Słoneczna 3
(nowe osiedle za „Biedronką”)
Tel. 603-091-565
(również usługi mobilne)

- Makijaż ślubny i okolicznościowy
- Lekcje makijażu indywidualnego
- Sesje zdjęciowe
(konieczny wcześniejszy kontakt telefoniczny)

Portfolio: www.facebook.com/MartaKwolekMakeupart/

AGNIESZKA JANDA - Bibliotekarz MiGBP w Tyczynie

Całować w rękę czy nie?

Współczesny bon ton nie jest przychylny całowaniu w rękę. Ten zwyczaj był popularny kiedyś. Zasady savoir-vivre mówią, że mężczyzna powinien całować w rękę jedynie swoją mamę i żonę – i to w takim towarzystwie, w którym nikogo taki gest nie urazi (skąd to wiedzieć?). Jeśli jednak mężczyzna chce być szarmancki i pragnie tym gestem uszanować kobietę, powinien pamiętać o kilku zasadach.

- Można całować w rękę starsze dostojne panie, seniorki rodu i gospodyni domu.

- Podczas całowania dłoni wypada lekko ująć ją od spodu i nieznacznie podnieść, a mężczyzna powinien się lekko schylić.

- Kobiecej dłoni nie ciągnie się w górę do swoich ust – to grubiaństwo.

- Zdarza się, że kobieta podaje mężczyźnie dłoń jak do pocałunku, a on nie ma zamiaru jej całować. Co wtedy zrobić? Najlepiej wówczas skłonić się takiej damie przy jednoczesnym uściśnięciu jej dłoni.

- Mężczyzna nie jest zobligowany do prawdziwego pocałunku na dłoni kobiety – może ten gest zamarkować wargami tuż nad dłonią. Niedopuszczalne jest, by wyciskać pocałunek na skórze! Można tylko lekko musnąć dłoń wargami.

- To kobieta decyduje, jak chce być przywitana (przez uścisk dłoni czy przez pocałunek).

- Jeżeli dama podaje dłoń jak do uścisku, absolutnie nie wolno jej przekręcać, by mimo wszystko złożyć na dłoni pocałunek.

- Nie całuje się dłoni w rękawiczce (obojętnie, czy jest to rękawiczka „zimowa” czy np. balowa), absolutnie nie uchyla się również tego okrycia ciała, żeby koniecznie pocałować „gołą” dłoń kobiety. Również nie składa się pocałunku na nadgarstku (za rękawiczką).

źródło: T. Rojek, *Życie towarzyskie i domowe. Nowy savoir-vivre*, Warszawa 1999, E. Sawicka, *Savoir-vivre. Podręcznik dobrych manier*, Warszawa 2009.

Nowo otwarty zakład kosmetyki estetycznej zaprasza

WYKONUJEMY:

- * zabiegi pielęgnacyjne i oczyszczające twarzy i ciała metodą tradycyjną oraz BIO
- * profesjonalną analizę skóry
- * zabiegi odmładzające i odchudzające
- * zabiegi pielęgnacyjne dłoni i stóp

Rzeszów,
ul. Sikorskiego 274a/1
(obok sklepu „Prima”)
tel. (17) 779-02-53,
692-569-739

www.bio-derma.pl

Dieta „Paleo”

„Paleo” to skrót od słowa „paleolit”, które oznacza epokę kamienia łupanego zwaną zamiennie paleolitem. W epoce tej ludzie jedli jedynie to, co sami zdołali upolować, złowić lub zebrać. Co jedli nasi przodkowie? Nie ma na to jednoznacznej odpowiedzi, ponieważ żyli oni na różnych obszarach, posiadających różny klimat i oferujących bardzo odmienne rodzaje pożywienia. Nasi przodkowie na pewno nie byli wegetarianami, nie jadaliby zbóż i roślin strączkowych. Żywili się głównie owocami, nasionami, pędami, korzonkami i bulwami roślin, owadami oraz mięsem dzikich zwierząt. Sporadycznie jedzono miód. Plemiona zamieszkujące tereny nad wodą jadły również ryby i owoce morza. Nasi przodkowie rzadko kiedy najadali się do syta. W czasach największego głodu jedli liście i trawy. Nie używali także soli, a ich żywność nie była przetworzona, często wręcz surowa.

Termin „dieta paleo” został rozpowszechniony w książce **Lorena Cordaina** pt. „**Dieta paleo**”. Podstawowa zasada tej diety to **powrót do naturalnej, nieprzetworzonej żywności**. Według twórcy diety najlepiej jest kupować produkty spożywcze u lokalnych producentów, którzy wytwarzają je zgodnie z tradycyjnymi recepturami, skracając skład wytwarzanych produktów do koniecznego minimum.

Właściwie jedyne produkty, co do których paleo jest bardzo restrykcyjne, bo niemal nie dopuszcza ich w diecie, to zboża zawierające gluten, cukier rafinowany, produkty mocno przetworzone i niektóre rośliny strączkowe, np. soja, kukurydza i orzeszki ziemne.

Główne zasady diety paleo

Dieta składa się głównie z warzyw, owoców, jaj, orzechów, ryb, grzybów oraz mięsa. Wyklucza zboża, cukier, rafinowane oleje, a także w niektórych przypadkach nabiał i część roślin strączkowych (w tym orzeszki ziemne). Naturalnymi konsekwencjami jej stosowania jest spożywanie mniejszej ilości soli i kalorii, co ma bezpośredni wpływ na nasze zdrowie. Nie jest to dieta w popularnym tego słowa znaczeniu, ponieważ nie limituje ilościowo, lecz jakościowo pokarmy. Dlaczego coraz więcej osób, w tym także celebrytów, wybiera paleo? Powszechnie uważa się, że założenia tej diety odzwierciedlają nasz naturalny sposób życia i odżywiania, do którego nasze ciała są przystosowane. Dietę paleo zaczęto badać w ośrodkach naukowych, by sprawdzić doniesienia o przypadkach ludzi, którzy podczas stosowania tej diety uzdrowili swoje ciało i ducha, lecząc się z wielu przewlekłych chorób i schorzeń. Nie wolno jednak zapominać, że paleolityczny człowiek charakteryzował się m.in. dużo większą aktywnością fizyczną niż dzisiejsi Europejczycy. Na podstawie badań kości ludzi z tamtych czasów uznaje się, że były to osoby z aktywnością na poziomie dzisiejszego sportowca wyczynowego. Wszystko to, razem z ówczesną dietą i mniejszym narażeniem na stres, wpływało na bardzo dobry stan zdrowia ówczesnych ludzi. W dzisiejszych czasach kładzie się natomiast coraz większy nacisk na prawidłowe odżywianie, pomijając jednak równie ważną codzienną aktywność fizyczną.

Źródła pożywienia współczesnej diety paleolitycznej to przede wszystkim: chude mięso, ryby, owoce, warzywa liściaste, kapustne i korzeniowe.

W ograniczonej ilości zleca się spożywanie: jajek, orzechów, suszonych owoców, ziemniaków, oleju rzepakowego lub oliwy z oliwek, wina.

W diecie paleo odradza się jedzenie: nabiału, produktów zbożowych, roślin strączkowych, słodkich napojów, rafinowanych olejów, cukru, słodyczy, piwa, żywności z dodatkiem soli. Pozostałe pokarmy nie są ograniczane.

Badania naukowe wskazują, że dieta paleo wpływa na obniżanie ciśnienia tętniczego, cholesterolu oraz poziomu cukru we krwi. Pamiętajmy jednak, że badania te są dopiero w toku, a dieta paleo nie jest jeszcze dobrze przebadana, w związku z czym ewentualne konsekwencje jej długotrwałego stosowania pozostają niewiadomą. Paleo jest również dietą niskowęglowodanową, więc na obecny stan wiedzy wielu dietetyków uważa ją za nieracjonalną. Decydując się na tę dietę, możemy natrafić na problem z dostępem do żywności naturalnej, nie zanieczyszczonej hormonami, antybiotykami, metalami ciężkimi, chemią.

Dieta ma wielu zagorzałych zwolenników, jak i przeciwników. Wiele osób, w tym sław, takich jak **Miley Cyrus** czy **Kobe Bryant**, zachwala płynące z takiego pożywienia korzyści. Sceptycy pytają jednak, czy wzorowanie się na diecie tak dalekich przodków jest zdrowe dla współczesnego człowieka? Ciekawe rozwiązanie, uwzględniające częściowe założenia diety paleo, podaje **Leanne Ely** w swojej książce pt. „**Umiarkowana dieta paleo**”. Autorka kieruje się **pięciami zasadami**, których należy przestrzegać, będąc umiarkowanym paleoistą: unikać produktów mlecznych, wyeliminować z diety gluten i rośliny strączkowe, zastąpić tradycyjne ziemniaki fioletowymi oraz jeść dużo warzyw (szczególnie zielonych) o niskim indeksie glikemicznym.

W swojej książce autorka podaje szereg produktów, których unikają tzw. paleoisci, a które wydają się całkowicie niegroźne. Leanne Ely wysuwa myśl, która jest bezdyskusyjna: **„Jedyną rzeczą, z którą wszyscy muszą się zgodzić, jest to, że należy spożywać prawdziwą żywność, a nie sztuczną”**. Już Hipokrates zauważył, że jedzenie jest lekiem. Jeśli również i my przyjmujemy takie założenie, to nasza kuchnia stanie się najważniejszym miejscem w naszym domu, a potrawy, które tam będziemy przygotowywać przyczynią się do utrzymania zdrowia i dobrej formy wszystkich domowników.

Tekst źródłowy:

- Leanne Ely, „Umiarkowana dieta paleo. Jak jeść zdrowo i nie zwariować”, Wydawnictwo „Bukowy Las”, Wrocław 2014.

- <http://paleo-smak.pl/>

- Lange Elisabeth, „Dieta paleo dla początkujących”, wydawnictwo „Edra Urban & Partner”, 2016.

Rubrykę redaguje:
Anna Pondo
nauczyciel w SP
w Tyczynie,
jej pasją od wielu
lat jest ekologia
i zdrowa żywność.

Nasadenia zastępcze drzew

W ostatnim czasie na terenie Gminy Tyczyn zaobserwowano wzrost liczby wniosków o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew. Związane jest to z rozwojem Gminy, gradacją szkodników, obumieraniem drzew oraz zagrożeniem bezpieczeństwa osób, mienia i ruchu drogowego, a także zabiegami pielęgnacyjnymi tych roślin.

Zgodnie z art. 83 c ust. 3 ustawy z dnia 16.04 2004 roku o Ochronie Przyrody (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz. 1651 ze zm.) **wydanie zezwolenia na usunięcie drzew może być uzależnione od warunku zastąpienia ich nowymi nasadzeniami w miejscu uzgodnionym z posiadaczem nieruchomości.**

Decyzja w sprawie wycinki drzew zależy od uznania organu, którego obowiązkiem jest szeroko rozumiana dbałość o przyrodę, jednakże nie można przyjąć, że jest to uznanie bezgraniczne. Każda sprawa usunięcia drzew i krzewów jest rozpatrywana indywidualnie. Organ zobowiązany jest do poszukiwania rozwiązań korzystnych, zarówno dla interesu publicznego, jak i dla strony. To oznacza, że wniosek określonego podmiotu o zezwolenie na usunięcie drzewa z nieruchomości winien być wszechstronnie rozważony i to zarówno w kontekście interesu wnioskodawcy, jak i interesu publicznego.

Nasadzenia zastępcze drzew mają na celu naprawienie wyrządzonych w środowisku szkód związanych z wycinką drzew przez kompensację przyrodniczą. Art. 83 c ust. 4 ww. ustawy stanowi, że organ, wydając zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu uzależnione od wykonania nasadzeń zastępczych, bierze pod uwagę w szczególności dostępność miejsc do tych nasadzeń oraz następujące cechy usuwanego drzewa lub krzewu: 1) wartość przyrodniczą, w tym rozmiar drzewa lub powierzchnię krzewów oraz funkcje, jakie pełnią w ekosystemie; 2) wartość kulturową; 3) walory krajobrazowe; 4) lokalizację.

Nasadzenia zamienne powinny być dokonywane na prywatnych gruntach, (z których zostały usunięte drzewa), do których wnioskodawca posiada tytuł prawny. Istnieje również możliwość wykonania nasadzeń zastępczych na terenach innych nieruchomości niż te, które należą do podmiotu usuwającego drzewa. Nasadzenia należy wykonywać w sposób nie kolidujący z obiektami budowlanymi i infrastrukturą techniczną.

W przypadku uzależnienia wydania decyzji na usunięcie drzew od dokonania nasadzeń zastępczych, do wniosku należy dołączyć:

1. Rysunek, mapę albo wykonany przez projektanta posiadającego odpowiednie uprawnienia budowlane **projekt zagospodarowania działki** lub terenu w przypadku realizacji inwestycji, dla której jest on wymagany zgodnie z ustawą z dnia 7.07 1994 r. - Prawo budowlane - określające usytuowanie drzewa lub krzewu w odniesieniu do granic nieruchomości i obiektów budowlanych istniejących lub projektowanych na tej nieruchomości;

2. Projekt planu nasadzeń zastępczych - rozumianych jako posadzenie drzew lub krzewów w liczbie nie mniejszej niż liczba usuwanych drzew lub o powierzchni nie mniejszej niż powierzchnia usuwanych krzewów, stanowiących kompensację przyrodniczą za usuwane drzewa i krzewy w rozumieniu art. 3 pkt. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Sprawa o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew zgodnie z art. 35 § ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeksu Postępowania Administracyjnego (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 23) załatwiana jest w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, a w sytuacji skomplikowanej - w ciągu 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku.

Sadzenie drzew jest wymiernym i opłacalnym sposobem na **ograniczenie emisji dwutlenku węgla**, gdyż drzewa są doskonałymi pochłaniaczami dwutlenku węgla z atmosfery. Łagodzą w ten sposób efekt cieplarniany, pozostając istotnym elementem regulowania klimatu na Ziemi. Drzewa stanowią też **naturalną barierę ograniczającą rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń powietrza**, a poprzez ograniczenie erozji gleb wpływają na zmniejszanie zanieczyszczenia wód. Posadzenie drzew wzdłuż dróg skutkuje ograniczeniem hałasu wokół ruchliwych tras. Drzewa służą jako **zaporę przeciwwietrzną, przeciwnieżną oraz ograniczającą dostęp światła**. I wreszcie - drzewa są głównym elementem piękna krajobrazu, a ich sąsiedztwo działa na nas kojąco.

KALENDARZ WYWOZU ODPADÓW W MAJU 2016 r.

MIASTO TYCZYN I

Ulice: Asnyka, Kilińskiego, Kopernika, Kościuszki, Kręta, Lasek, Leśna, Łany, Mickiewicza, Mokra Strona, Partyzantów, Podwale, Polna, Rynek, Szopena, Św. Katarzyny, Wyzwolenia, Zagrody.

- Odpady zmieszane i biodegradowalne, popiół i żużel: **9 i 23 maja.**
- Odpady zmieszane, biodegradowalne, segregowane, popiół i żużel: **9 maja.**

MIASTO TYCZYN II

Ulice: Cicha, Grunwaldzka, Kameliowa, K. Wielkiego, Konopnickiej, Ks. Betańskiego, Kwiatowa, Laurowa, Ogrodowa, Orkana, Orzeszkowej, Parkowa, Pileckich, Plac Wolności, Potoki, Przesmyk, Pułanek, Sadowa, Sienkiewicza, Słoneczna, Słowackiego, Sportowa, Stawowa, Św. Krzyża, Tycznera, Wodzickich.

- Odpady zmieszane i biodegradowalne, popiół i żużel: **2, 16, 30 maja.**
- Odpady zmieszane, biodegradowalne, segregowane, popiół i żużel: **2 maja.**

KIELNAROWA

- Odpady zmieszane, popiół i żużel: **7 i 20 maja.**
- Odpady zmieszane, biodegradowalne, segregowane, popiół i żużel: **7 maja.**

MATYSÓWKA

- Odpady zmieszane, popiół i żużel: **13 i 28 maja.**
- Odpady zmieszane, biodegradowalne, segregowane, popiół i żużel: **13 maja.**

HERMANOWA

- Odpady zmieszane, popiół i żużel: **10 i 24 maja.**
- Odpady zmieszane, biodegradowalne, segregowane, popiół i żużel: **10 maja.**

BOREK STARY

- Odpady zmieszane, popiół i żużel: **4, 17 i 31 maja.**
- Odpady zmieszane, biodegradowalne, segregowane, popiół i żużel: **4 maja.**

Sprzedam dom Tyczyn – Zagrody.
Tel. 791-973-744, 791-985-844

Wynajmę mieszkanie w Tyczynie, ul. Grunwaldzka 2.
Cena 750 zł + media. Tel. 600-218-297

Zaopiekuję się dzieckiem na terenie Tyczyna lub Hermanowej.
Tel. 508-355-974

Sprzedam działkę 28 arów w Tyczynie, ul. Zagrody.
Tel. 17-22-99-727

Sprzedam działki: w Budziwoju 10 a i 42 a, w Hermanowej 21 a.
Tel. 792-306-112

 Zespół Szkół Samochodowych w Rzeszowie
35-205 Rzeszów, ul. Warszawska 26 A
ogłasza nabór na rok szkolny 2016/2017

■ **TECHNIKUM NR 11**

- Technik pojazdów samochodowych
- Technik mechatronik- specjalność: mechatronika samochodowa

■ **ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA NR 8**

- Mechanik pojazdów samochodowych
- Elektromechanik pojazdów samochodowych
- Blacharz samochodowy
- Lakiernik

Nowe klasy patronackie autoryzowanych dealerów branży motoryzacyjnej!

www.samochodowka.fastom.pl www.facebook.com/Samochodowka26a

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „Głosie Tyczyna” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Lekcje języka włoskiego. Tel. 17-22-99-545

Sprzedam działkę 1 ha w Tyczynie, ul. Lasek.
Tel. 500-174-173

 Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 194-34
Medyczna 194-39
szukasz informacji...
zadzwoń do „r-BIT-u”

608-439-955

Pod tym numerem można **całodobowo przez 7 dni w tygodniu zgłaszać przypadki awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej** obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” w Tyczynie. W godzinach pracy Spółki awarie można również zgłaszać pod numerami telefonów:
(17) 22-19-312, (17) 22-19-360

BEZPŁATNE PORADY PRAWNE I PSYCHOLOGICZNE

dla osób poszkodowanych przestępstwem i członków ich rodzin

Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, pok. nr 27 (I piętro), tel. (17) 22-19-310, 22-19-211.

- **porady prawne:** poniedziałek 9.00-14.00, czwartek 13.00 – 18.00
- **porady psychologiczne:** środa 16.00-18.00

Organizator: **Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego**

Numer 5. „Głosu Tyczyna” ukaze się z datą 29 maja 2016 r.

Termin składania tekstów upływa: **16 maja br.**
Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: glostyczyna@tyczyn.pl oraz składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410** w godz. pracy biblioteki lub w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, w pok. 24 (I p.)**

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik. Redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys, Ewa Kocur, Elżbieta Domino, Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michałak, Monika Dziadura, Anna Pondo, Rafał Kaplita, Alicja Kochanowicz-Grabuś, Ewelina Kloc, Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej. **Adres Wydawcy:** Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl; **Adres redakcji:** MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i lamanie:** MiGBP w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. (17) 22-99-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

GŁOS DLA DZIECI

Oprac. MiGBP w Tyczynie (www.tyczyn-biblioteka.pl)
Dodatek do 4. numeru „Głosu Tyczyna” (4/2016)

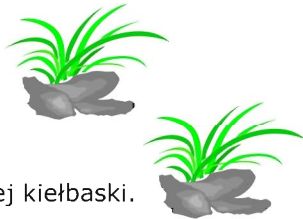
Tym razem prezentujemy Wam dwa
wiersze pani **Marty Jakubiec**.

Kotka Frania

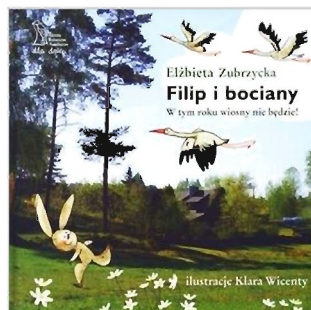
Kotka Frania
Z Kociej Wólki
Kociąt miała siedem.
Wszystkie białe, miękkie kulki,
lecz odróżniał się z nich jeden.
Julek piąty był z rodzeństwa,
Mamin synek, oczko mamy.
Skąd to takie uwielbienie?
Ach! Z powodu ciemnej plamy
Pani Frani puchła głowa
i po nocach spać nie mogła.
Czego dziecko jej spotkała
ciemna plama wokół biodra?
Była już z tym u doktora,
Wysłuchiwała setki porad.
W końcu pomyślała sprytnie:
Hmmm ... No nic.
Muszę Julka częściej myć.
Może plama wtedy zniknie?

I by synek nie marudził,
Brodzik z rybką mu kupiła,
Mydło z myszką,
Gąbkę w kwiatki,
Szampon z dodatkiem wędzonej kiełbaski.
Tak go myła, tak czyściła,
Ale plamka nadal była.
Co za boleść i zgryzoty,
Co powiedzą inne koty?
Taki puszek, cały tata,
A tu taka brzydka łąka!
Więc zwierzyła się z kłopotu
Swej sąsiadce, na ławeczce,
Że choć stara się jak może.
To ta plama myć się nie chce.

- Moja droga, - jakżi znowu to dylemat?
Ja w zasadzie nie wiem czemu
doszukujesz się problemu
tam, gdzie go właściwie nie ma
- rzekła na to jej sąsiadka.
Twa przesadna nad Julkiem troska
gorsza jest
niż wrodzona łąka.

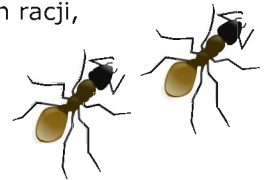
Był sobie niedźwiedź

Był sobie niedźwiedź, co nade wszystko
Słodkie uwielbiał lenistwo.
I chociaż wiosna pachniała cudnie,
on wolał wstawać w samo południe.
Po czym dzień rozpoczynał od narzekania,
że pora obiadu, a on bez śniadania.
Zjadłby co nieco, lecz kropi deszczem,
a w taką pogodę wychodzić się nie chce.

„Innym to dobrze - problemów nie mają, wystarczy
popatrzeć jak wyglądają.
Weźmy na przykład takiego jelenia:
skóra na nim gładka, brak oznak starzenia.
A choćby lis, co po lesie chodzi,
Po kicie widać, że mu się powodzi”.

I tak się niedźwiedź uzał, pewny swych racji,
Aż mu brzuch wypomniął,
Że nie jadł kolacji.

Razu pewnego spotkał na drodze
Mrówkę, co niosła igłę jałowca.
I choć w pocie czoła trudiła się srodze,
To trwała w uporze ciężarowca.
Zupełnie nie rozumiem - rzekł niedźwiedź do mrówki -
Po co tak siły nadwyręzasz?
Nie starczyłby ci zamiennik malutki
Zamiast takiego oręza?
- Być może to prawda - sapnęła mrówka. -
Lecz pora letnia to chwila krótka,
A tak igła do igły i wśród poziomek
Nowy zbuduję sobie domek.
Będzie jak znalazł na szare słoty,
Na dni jesienne, gdy wiatrem studzi.
Cóż, trochę kosztuje to roboty,
Ale kto dzisiaj się nie trudzi?

Niedźwiedź podumał, drapnął się w głowę,
I czmychnął czym prędzej na wrzosowisko.
Odtąd postanowił coś zmienić w sobie,
By się nie wstydzić za swoje lenistwo.

**W Bibliotece zawsze znajdziecie dużo ciekawych książek.
Oto nasze propozycje w tym numerze:**

4

Rozwiąż krzyżówkę. Litery z szarych pól utworzą rozwiązanie.

1

5

2

1

2

3

4

5

6

3

7

6

7

8

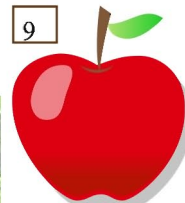
9

10

11

12

9

14

8

10

13

14

15

16

11

12

13

15

16

Pokoloruj kwiaty.

Dla mamy

*Ze wszystkich kwiatów
świata*

*Chciałbym zerwać ...
słońce*

*I dać je potem tobie,
złociste i gorące.*

*Słoneczko jest daleko,
ale się nie martw, mamo,
narysowałem drugie ...*

Jest prawie takie samo!

*Teraz cię wycaluję, jak
mogę najgoręcej,
bo tak cię kocham bardzo,
że już nie mogę więcej!*

Mika Czelar

Piosenka, komputer, książka – czyli to, co małe dzieci lubią najbardziej

Borek Stary, spotkanie uczniów kl. II szkoły podstawowej z poetką Alicją Pałąką (fot. B. Mroczyka)

Hermanowa, zajęcia uczniów kl. Ib szkoły podstawowej w filii bibliotecznej

(fot. A. Janda)

Bibliotekarz A. Trojanowska opowiada dzieciom („Motylki” z przedszkola s. Dominikanek) o dawnym Tycynie

Uczniowie z Borku Starego poznają tajniki bezpiecznego Internetu (fot. A. Patrzyk)

Uczestnicy Przeglądu Piosenki Religijnej „Boże Świąteczka - miłosierni jak Ojciec” (fot. s. Gracjella)

Zespół Flimero po raz kolejny na najwyższym podium Mistrzostw Polski w Gdyni

Flimero Flim

Flimero Flim w dywizji Cheer Dance. Mistrzyni Polski

Flimero, dywizja Cheer Dance. Zdobywczynie po raz piąty tytułu Mistrza Polski w kategorii Senior

Flimero Flim w dywizji Cheer. Mistrzyni Polski w kategorii Junior Młodszy

Flimero w komplecie. W środku trener - Jolanta Magda